Петро БОБИК

До 10-річчя Незалежності

Видавництво «Відродження» – для відродження України

Дрогобич
Видавнича фірма
«Відродження»
2001

УДК 017.41(477)
ББК 76.18я1

ЗМІСТ

Прощання з минулим 3
Осяяні свободою 7
Дорога – через Прибалтику 12
Книжка, яку друкували всі 15
„Відродження“ і діаспора 17
Що таке добрі люди 24
Найперше – рідна мова 26
Книжка, якої не знав президент 34
Хто ми і які ми 36
Чому Дрогобич не Коломия колись 40
„Відродження“ і влада 45
Книжкові рейси Миколи Муля 46
Неймовірне – очевидне 49
Гостинна оселя для багатьох 51
Хто не дає пропасти українській книжці 52
Що далі? 57
Щирі слова на адресу „Відродження“ 63
Рядки з листів 65
Книжкова продукція видавничої фірми „Відродження“ 72
Від редактора. *Ярослав Радевич-Винницький* 81

Бобик Петро.
Видавнича фірма „Відродження“ – для відродження України.– Дрогобич: Видавнича фірма „Відродження“, 2001.– 88 с., з іл.
ISBN 966-538-091-5
У книзі висвітлена видавнича, культурно-просвітницька і громадсько-політична діяльність видавничої фірми „Відродження“ (м. Дрогобич) від початків її заснування до грудня 2001 р.

ББК 76.18я1
УДК 017.41(477)

ISBN 966-538-091-5

© П. Бобик, 2001.
© ВФ „Відродження, 2001.

ПРОЩАННЯ З МИНУЛИМ

Згадаймо, друзі, ті благословенні і доленосні дні на світанку нашого епохального Відродження. Буревійне велелюддя під синьо-жовтим небом прапорів, розбурханий океан емоцій. Сонцесяйні обличчя людей на святкуваннях, мітингах, маніфестаціях, у залах, на вулицях, майданах, стадіонах. І пісня, що лунала „аж за небокрай“ – благовісне слово болю з пережитого, надії і віри в щасливий завтрашній день: „А ми тую червону калину підіймемо, а ми нашу славну Україну, гей, гей, розвеселимо“...

1.8.1985 р. Признаюся, мені тоді так усе було набридло, і журналістська праця під наглядом „партії“ в тому числі, що я погодився на непопулярну і низькооплачувану посаду відповідального секретаря Дрогобицької організації Товариства книголюбів (Добровільного товариства любителів книги – ДТЛК). Обласною організацією керував „свій хлопець“ – журналіст Григорій Шрамко, пізніше – Василь Покидько. Загалом Товариство книголюбів було ланкою централізованої системи відповідної всесоюзної організації, і збір членських внесків у визначених термінах та обсягах вважався чи не основним показником роботи. Для мене, як на мій досвід і знання, цього було замало.

З перших днів роботу було спрямовано на українську тематику, залучення до просвітницьких справ своїх, місцевих людей. Появилися Франківські читання до дат вшанування пам'яті І. Франка, літературно-музичні композиції до Шевченківських днів, зустрічі з письменниками в колективах, зокрема такими, як Іван Гнатюк, Богдан Стельмах, Марія Барандій, Євгенія Божик, Євген Куртяк, Роман Кудлик, Богдан Залізняк, Петро Шкраб'юк, Роман Дідула та ін.

У загальній політичній атмосфері популярність наших новітніх акцій зростала. Запам'яталися (1988–1990 рр.): вечір „З журбою радість обнялась“ до 110-річчя від дня народження О. Олеся (читець Федір Коник), вечір пам'яті В. Стуса (молодіжний театр зі Львова), концерти і зустрічі з участю Олеся Бердника, Євгена Дудара, Богдана Якимо-

Богдана Чередарчук на Франковому святі у гаю біля Нагуєвич

вича, Остапа Стахіва, бандуристів Павла Супруна і Василя Литвина.

Для ближчого і не зовсім гласного для загалу спілкування неофіційно ми гуртувалися у клубі (гурті) „Роди́на“, господинею в якому була завжди життєрадісна і всюдисуща Богдана Чередарчук – викладач класу скрипки Дрогобицького музучилища. Вона глибоко любила свою скрипку. Богдана вражала нас незвичайною обізнаністю в культурі та етикеті, широтою і глибиною свого духовного світу. Вона жила у якомусь надзвичайному захопленні новим часом і відчувала безмежне розкрилля в ньому своєї невгамовної душі. Час відродження України був її єством і життєвим кредо. Видно, тому, що зростала і виховувалася в Коломиї в українській священичій родині (дев'ятеро дітей), зазнала немало біди, бо батько – греко-католицький священик – не піддався більшовицькій владі, не зрадив церковні традиції і дотримувався свого обряду підпільно.

На дискусії, читання самвидаву (наприклад, творів Віктора Рафальського), прослуховування стрілецько-повстанських пісень, релігійних творів, зустрічі з цікавими заїжджими людьми (Атеною Пашко, бардом Олегом Покальчуком, депутатом Олександром Ємцем, редактором журналу „Знання та праця“ Михайлом Сорокою) ми збиралися на квартирах Богдани Чередарчук або Мирослава Мариновича. В наше оточення входили Мирослав і Люба Мариновичі, Омелян Михаць, Зіновій Буга, Ганя і Богдан

Гринчишини, Роман Пастух, Василь Іванишин, Ержебет Чехаровська (угорка за походженням, тоді – викладач класу фортепіано музучилища; тепер мешкає в Угорщині).

У травні 1989 р. „Родиною“ ми вирушили в подорож шевченківськими місцями. Відвідали Канів, Черкаси, Моринці, Кирилівку, Будища. Це був рік величавого, революціонізуючого святкування 175-річчя від дня народження Кобзаря. Про автобус „Ікарус“ для подорожі домовилися з директором Долотного заводу Теофілем Іликом журналісти Роман Пастух та Ігор Сусюк.

У Каневі зазнайомилися з художником із Латвії Олесем Царуком, в Будищах – із журналістом і видавцем з Австралії Юрком Ткачем. Згодом ми поширювали серед людей складену ним книжкою у кольорових малюнках українську абетку. Дивиною в ній була літера Ґ.

Іншим разом „Родиною“ відвідали Почаївську лавру, подорожували по Коломийщині. 6–7 липня 1990 р. були на Першому Всесвітньому Соборі Духовної України в Коломиї. Їздили до Стрия на засідання клубу „Аргумент“, яким провадив поет Віктор Романюк. Політична свідомість стриян сягнула тоді високого рівня, і це нас надихало, спонукало „щось робити“ і в Дрогобичі. Виступали у колективах, агітуючи за збір коштів на будівництво пам'ятника Т. Шевченкові у Дрогобичі.

Не раз забігали тоді до нас з цікавими вістями відомий організатор мітингів у Львові, родом із Дрогобича, Петро Кагуй, майстер різних акцій у нашому регіоні Андрій Степанов. П. Кагуй нині працює на радіо „Свобода“ в Празі, А. Степанов потім здобував духовну освіту у Польщі.

У цю пору, восени 1989 р., мене захопив хор „Відродження“, який оформився зі Співочого кола на місці, де мав бути пам'ятник Т. Шевченкові, і яким ревно заопікувався вчитель музики Зиновій Бервецький. Двічі на тиждень ми, тридцять-сорок осіб, ходили на репетиції, а ще частіше їздили на різні акції: перепоховання січових стрільців і вояків УПА, підняття в організаціях синьо-жовтих прапорів, присяги керівників на вірність Україні. Ці акції відбувалися з участю свяще-

Де співав хор „Відродження“, там завжди було багато людей. Диригує Зиновій Бервецький

ників. І ми співали не тільки стрілецько-повстанських пісень, а й релігійні твори, що супроводжують Службу Божу чи панахиду.

З наростанням патріотичного піднесення, хвилі самодіяльного єднання „західняків“ із „східняками“ хор „Відродження“ взяв маршрут на Велику Україну. Особливо характерним щодо цього був 1991 р. Акції відбувалися на відзначення 500-річчя заснування Запорозької Січі. Ми виступали у селах і містах, будинках культури і школах, на майданах і вулицях. Ночували там, де заставала ніч. Незмінним старостою хору був Федір Дорожівський. Згадаю добрим словом хоч декого. Це подружні пари, такі характерні і активні, Панчаки – Євген і Катерина, Мусяли – Микола і Стефанія, які брали участь у всіх заходах. Цих людей і нині зустрінете на мітингах, святкуваннях, концертах і презентаціях. Душею хору, його провідним, правдиво народним артистом

на всі випадки дат і свят, знавцем пісенної патріотики, фольклору і творів релігійної тематики був незабутньої пам’яті Іван Глубіш.

ОСЯЯНІ СВОБОДОЮ

Политбюро ЦК КПСС считает необходимым:
...Потребовать от руководителей правоохранительных органов всех уровней решительно пресекать антиконституционные действия, повсеместно принять жесткие меры по укреплению общественного порядка и законности, исходя из необходимости... охраны социалистической собственности... Всеми средствами пропаганды пресекать безответственную кампанию дискредитации Вооруженных Сил СССР, органов КГБ, МВД и КПСС. Добиваться, чтобы государственные органы массовой информации (радио, телевидение, печать) проводили в публикациях линию Верховного Совета СССР, Советского правительства, других органов Советской власти.

Із постанови Політбюро ЦК КПСС від 12.03.90 р.

Підтримуючи окремі позитивні і конструктивні положення „Альтернативи-15“..., категорично заперечуємо проти положень, які ведуть до відокремлення Української республіки або окремих її регіонів від Союзу РСР і Компартії України від КПРС.

З Резолюції наради партійного активу Дрогобицької міської організації КПРС від 27.08.90 р.

Із дедалі більшим загниванням Союзу щораз гостріше стосовно влади проводилися різні акції, різкішою ставала реакція людей. У Дрогобичі витала ідея створення Товариства української мови ім. Тараса Шевченка за статутом

сформованого у Києві. Цьому передували тривалі розмови і суперечки, які здебільшого бурхливо точилися у напівтемній кімнаті Товариства книголюбів. Пам'ятаю найперших „бунтівників" і „революціонерів" насамперед за частим відвідуванням цієї кімнати. Об'єднавшись у Товаристві української мови, вони потім, з появою сприятливіших умов, утворювали різні групи й об'єднання, осередки партій, гуртуючись, розколюючись і нерідко по-справжньому не сприймаючи один одного. Де вони і хто вони тепер?

А тоді це були Павло Витичак, Володимир Млічко, Михайло Роман, Ярослав Максимович, Роман Курчак, Тадей Миджин, Петро Добромильський, Богдан Петрушак, Мирослав Гаврилюк, Ярослав Ольховий, Роман Войтків, Тимофій Бордуляк, Зіновій Буга, Леонід Мудрик, Володимир Грабельський, Володимир Сенкевич, Юрій Модрицький, Андрій Грущак, Зиновій Бервецький, Богдан Башак, Марія Новосілецька, Любомир Гаєвий, Євген Зарічний, Надія Волощук. Усіх, а збиралося набагато більше, єднали запальні, бунтівні характери і виразно критичне ставлення до влади. З них і вийшло найперше керівництво Товариства української мови.

Десь від 1989 р. ми активно взялися поширювати незалежну пресу. Перед тим студент Київського університету Олександр Бобик зустрівся у литовському „Саюдісі" з українцем Василем Капканом і налагодив зв'язки з видавцями преси. Це були друковані на машинці українські газети, антиімперські за змістом і тиражовані у Литві („Вибір", „Голос відродження", „Соборність", „Політика", „Молода Україна"), а також російськомовні литовські, латвійські та естонські видання. З літератури, яку ми розповсюджували, особливу популярність мала „Плаха" Чингіза Айтматова.

Більшовицький режим доходив крайньої межі, суспільство буквально п'яніло від нових думок, що були діаметрально протилежними лінії „партії і уряду". Утримати вулкан народного невдоволення такими ідеологічними затичками, як „перебудова", „гласність", „демократія" було годі. Явно відчувалося: в дію вступає могутніша сила,

непідвладна ні „партії", ні „уряду", пов'язана з глибинною народною стихією, – історична пам'ять про заподіяні кривди, невідомщені ріки крові і неоплакані мільйонні жертви. Загальне невдоволення всім, що йшло від влади, кристалізувалося в ідею новітнього національного визволення, політичної сатисфакції за розтоптану честь і приниження. Найкращим прикладом для нас в цьому була Прибалтика.

Улітку 1989 р. (12–20.08.) в рамках Всесвітнього конгресу есперантистів (нашим дрогобицьким наставником був Василь Станович) у Каунаській сільськогосподарській академії проводився день України. Деякі „українці", зокрема київська делегація, вимагали презентуватися прапором УРСР. Але наші дрогобичанки – Надія Волощук, Оксана Капшій, Оксана Коцовська – терміново організували пошук у місті потрібного матеріалу і пошили національний прапор. Відкривається свято – і зі сцени вчорашній прикордонник О. Бобик вітає представників з усього Союзу і Європи яскравим синьо-жовтим стягом. Хвилююче, в дусі народної революції провели свій день і грузини.

Пізніше Олесь Бобик їздив на Конгрес українських націоналістів, що проходив у Ризі, був 23.10.1990 р. на 2-му Зборі Народного Руху в Києві. Я взяв участь у нараді керівників українських громад Прибалтики, яку проводив у Вільнюсі Юрій Бадзьо.

21 лютого 1990 р. в газеті „Радянське слово" було опубліковано звернення до дрогобичан під заголовком „Альтернатива 15-и", що засвідчило сміливий і глибоко обґрунтований бунт у „монолітних" рядах комуністичної партії в нашому регіоні. „Партія і уряд" якраз активно готувалися, або, як тоді писали в рубриках, „йшли назустріч XXVIII з'їзду КПРС і XXVIII з'їзду Компартії України". Ініціаторами звернення виступили люди різного суспільного статусу і різних посад, які доти разом зустрічалися рідко або й зовсім не зустрічалися. І саме в переддень тектонічних потрясінь у могутній імперії нас об'єднало святе і в новому осяянні поняття Ідея, відчуття власної відповідальності за долю України. Назвемо їхні прізвища за газетною публікацією: Б. М. Білий, П. Й. Бобик,

М. В. Ваврин, Я. Є. Гарун, В. П. Іванишин, Ю.Л . Кишакевич, О. Ю. Михаць, Р. І. Пастух, Р. І. Сисин, І. С. Тихий, Д. І. Цюцюра, С. В. Чень, О. І. Черненко, М. Й. Шалата, В. П. Яцишин.

Категорично й ультимативно ми заявили такі імперативи та вимоги: народ прагне національного відродження і реального суверенітету республіки. Негайна відставка ЦК і Політбюро Компартії України. Усунення партійних структур з державних установ, підприємств, організацій. Українська Республіка як рівноправний член ООН – це суверенна держава з усіма атрибутами державності. Заміна чинної, штучно накиненої Україні державної символіки історично-традиційною, українською. Всі багатства республіки: надра, земля, повітря, водні та морські ресурси, а також основні засоби виробництва, заводи, фабрики, інші державні організації – належать народові України на основі приватної, державної та змішаної власності. Ми проти надання в законодавчому порядку російській мові статусу офіційної на території республіки, оскільки це суперечить її суверенітетові та провадить до звуження вживання національної мови. Пропонуємо як перший крок до узаконення національної символіки виступити з законодавчою ініціативою провести спільне засідання міської Ради і міськкому компартії, на якому визнати офіційною національну символіку. Спільне рішення скерувати в облвиконком та у Верховну Раду України з пропозицією про надання національній символіці статусу державної. Юридично визнати сталінсько-брежнєвський терор і репресії злочинами проти людства, які не підлягають термінові давності.

Як бачимо, наші вимоги ввібрали в себе і сконкретизували найголовніші постулати політики, здійснення яких загрожувало не лише дрогобицькому міськкомові компартії, а всій імперії. Вже у березні міськком скликав нараду активу – основних своїх проімперських сил, – де було категорично заперечено „самостійницькі“ тенденції „Альтернативи-15“. І тут, і в різних так званих органах загалом, найбільше відбивався за нас Омелян Михаць, який був головним ініціатором і упорядником тексту заяви, організатором її скрупульозного попереднього обговорення і згуртування нас п’ятнадцятьох.

Боротьба з владою стала домінантою всього громадсько-політичного життя і виявлялася у найцікавіших і найнесподіваніших формах, висвітлювала патріотів і сміливців, застійників і холуїв. Особливо це стосувалося моментів, коли треба було відразу і негайно висловитися, підтвердити практичною дією офіційне чи неофіційне впровадження національної символіки, прийняття присяги Україні, голосування за знесення з п’єдесталів ідолів більшовизму тощо. Розповім про один із випадків тогочасних буднів, що виглядає цікавою новелою.

Найбільше „вождєй мірового пролєтаріата“, що стовбичили скрізь і всюди, звалив у нашому регіоні, безперечно, водій Микола Муль, про якого розкажемо більше в одному з наступних розділів. Восени Миколу відрядили на Рівненщину возити буряки. Стемніло, людей не видно, і Микола дав „камазом“ різкий задній хід на погруддя „Ільїча“, а тоді – швидко на стоянку. Ранесенько приїхав на поле під завантаження. Раптом крик когось з колгоспників: „Там у кузові..., що в тебе в кузові?“. А в кузові лежала бетонна голова Лєніна, що від удару впала всередину. Чоловік виявився свідомим, сів у кабіну, давай, каже, на річку. З піднятого кузова голова Ільїча шубовснула у воду, налякавши рибалок у кущах. Виїжджаючи на трасу, Микола ще побачив з води лисину „вождя“, що ніяк не хотів канути у Лету. Ну а на центральній садибі тим часом вже гудів мурашник активу, який так і не второпав, де і як міг зникнути з колгоспу „улюблений вождь“.

ДОРОГА – ЧЕРЕЗ ПРИБАЛТИКУ

Ситуація з українською книжкою була б ще критичнішою, якби не регіональні приватні та громадські видавництва на периферії – переважно в більших чи навіть невеликих містах західноукраїнського регіону. Одним з таких осередків українського книгодрукування є фірма „Відродження“ у Львівській області, а саме в Дрогобичі.

Степан Пінчук. Звитяжці українського духу. „Вечірній Київ“, 17 грудня 1996 р.

Саме через українців, які живуть у Прибалтиці, ми налагоджували і розширювали тоді ще підпільну патріотичну працю. Нас зустрічали, давали притулок, допомагали, знайомили з потрібними людьми, організовували різні зустрічі, виручали. І такими „українцями з материка“ були не тільки ми, дрогобичани. Нам не раз траплялися різні особи і групи, з якими ми задля конспірації не знайомилися і які, навантажені туристськими сумками з пресою і символікою, спішили до поїздів на Україну. Бували й зриви – вантаж конфісковували.

Хто ж нам допомагав і про кого пам’ять зберігає найкращі враження? Це – Василь Капкан, Людмила Жильцова, Іван Юзич (Литва), Наталя Скудра, Олесь Царук, Ольга Чухліб (Латвія), Ніна Охріменко, Володимир Лейбюк (Естонія), а також багато прибалтів-неукраїнців, які розуміли нас з півслова. В. Капкан приїжджав до Дрогобича на відкриття пам’ятника Т. Шевченкові (21.09.91 р.), виступав на урочистих зборах у Народному домі. Наше дрогобицьке товариство відвідала також відповідальний секретар Громади українців Литви Л. Жильцова. У Львові ми зустрічалися з журналісткою Н. Скудрою.

Непросто було нам дістатися до книгодруку. У „партії і уряду“ ця справа була під особливим контролем. Книжку без їх дозволу не видавала б жодна державна друкарня, а державними тоді були всі друкарні. Кагебе тримало на

обліку всю множильну техніку, яка через технічну відсталість держави була представлена переважно друкарськими машинками. Не мали права друку й організації книголюбів, принаймні на обласному і районному рівнях. Тому для нас залишалося єдине – підпільний книгодрук у Прибалтиці.

Литовські видавці йшли нам назустріч, і в набагато м’якших порівняно з нашими умовах навіть здешевлювали для нас оплату. Найпершим солідним замовленням за ініціативою о. Мирона Бендика був друк молитвенників накладом 150 тисяч примірників для щойно відкритої самим народом у Дрогобичі Греко-Католицької церкви Св. Трійці, Пастирського листа митрополита Андрея Шептицького „Правдива віра“ (100 тисяч). О. Бобик здійснив видання „Нарису історії України“ Д. Дорошенка. Він також займався друком твору Д. Донцова „Дух нашої давнини“ (50 тисяч), „Історії України“ І. Лотоцького (70 тисяч), „Історії України“ Н. Полонської-Василенко (40 тисяч; друкувалася у травні 1991 р. під видавничим знаком „Бібліотеки журналу „Пам’ятки України“ у Миронівській друкарні на Київщині). Усі ці видання виходили для нас в Україні вперше.

Загалом у Литві ми видрукували книжок 16 назв. Це: П. Полтава „Хто такі бандерівці та за що вони борються (50 тисяч; оригінал нам дав Тарас Гентош), Ю. Липа „Ліки

під ногами“ (50 тисяч; оригінал Є. Пшеничного), „Злочини комуністичної Москви вліті 1941 року“ (30 тисяч; оригінал віднайшов В. Капкан), пісенники „ А ми тую червону калину“ (25 тисяч; упор. З. Бервецький), „Нам пора для України жить“ (50 тисяч; упор. С. Ковальчин, П. Гушоватий) та ін.

Клопотами друку більшості з цих книжок займалися два наші дрогобицькі „хлопці“ – Любомир Яцинич і Богдан Ластовецький. Скільки цікавого, часто детективного, а то і героїчного супроводжувало їхню працю!

Орієнтуючись на потреби, ми нарощували обсяги замовлень. У Вільнюсі і Каунасі для нас працювали потужні друкарні. Правда, з метою конспірації наші домовленості й угоди обмежувалися даним віч-на-віч джентльменським словом тільки одній особі, зокрема Рімасу. Загалом наш книжковий товар був нелегальним, і його ще треба було перевозити, переважно автофургонами, через кордони Росії і Білорусі. Небезпеки було досить. Кагебе якраз нібито вдавало байдужість до політики, заявляючи свій інтерес до „диверсій економічних“. Не раз думаю собі: чому нам так щастило і ми вийшли з того „криміналу“ сухими? Навіть коли Л. Яцинича у Вільнюсі хапонули були московські кагебісти, через литовських друзів і, зокрема, литовську поліцію його вдалося визволити. Певно, нам щастило насамперед тому, що у 1990–1991 рр. режим уже був доволі розлізлим і розмитим. Навіть тоді, коли на контрольних постах (були такі випадки) наш фургон затримувала білоруська міліція, ми відкуплялися українськими молитвенниками чи „Історіями...“, признаючись, що веземо патріотичну літературу й таємно від ... влади. Вдавалося порозумітись.

Бувало, ми підтримували й українців Прибалтики. Українська громада Литви налагоджувала випуск газети „Пролісок“, а це вже наставав час „закручування гайок“ Горбачовим, коли у Вільнюсі починали жити в холодних квартирах і пити несолоджену каву. Без зайвих слів справу взявся залагодити директор Дрогобицького автокранового заводу Роман Сисин. Невдовзі заводська вантажівка привезла до Вільнюса 1,5 тони цінного офсетного паперу.

Нашою, як кажуть, голубою мрією було видати у Литві „Історію України-Руси“ Михайла Грушевського. Уклали угоду з керівництвом Товариства української мови у Києві. Визначили наклад у 200 тисяч примірників. Усі основні клопоти ми взяли на себе. Товариство мало подбати про поширення готових книжок і мірою їх реалізації розраховуватися з нами, а також дістати примірник оригіналу для фотопередруку.

Колгосп, яким керував Михайло Берко, позичив нам на цю мету 400 тисяч рублів. Заготовили папір, поліграфісти з трудом перезняли на плівки книжку, яка загалом виявилася такою знищеною, що працювати над нею далі відмовилися. Належного примірника у Києві так і не знайшлося. А час на очах уже міняв географію імперії, коригуючи і наші видавничі можливості, зв’язки з Прибалтикою.

КНИЖКА, ЯКУ ДРУКУВАЛИ ВСІ

УКРАЇНСЬКА ЦЕРКВА І ПРОЦЕС НАЦІОНАЛЬНОГО ВІДРОДЖЕННЯ

1989 р. викладач педінституту Василь Іванишин на легалізацію Греко-Католицької церкви, складні і делікатні міжконфесійні відносини відгукнувся дослідженням „Українська церква і процес національного відродження“. Ще в рукописному вигляді праця справила на багатьох сильне враження. Але як донести її до людей? Влада (міськком партії) йде громаді, її новітнім лідерам на поступки і береться узаконити видрук книжки, тим, між іншим, спускаючи пару народного перенапруження.

Книжку було подано як методичку Львівського Інституту вдосконалення вчителів. Право видавати методички Інститут мав. Перші 20 тисяч брошурки, видрукованої у Дрогобицькій міській друкарні, пронеслися в народ яскравим метеором. Тим часом право займатися друком виборола й обласна організація книголюбів. Під її грифом у тій же друкарні в травні 1990 р. ми видали книжечку накладом 40 тисяч примірників.

Здавалося, всю Західну Україну охопив шал зацікавлення цією невеличкою книжечкою. Її повсюдно передруковували газети, відбивали і тиражували хто на чому міг. Після її велелюдної презентації у Народному домі в Дрогобичі автора навперейми замовляли на виступи у різних і найнесподіваніших місцях. Ці презентації мали принциповий, нерідко гострий характер і здебільшого замирювали ворогуючі на ґрунті релігії групи людей. Відгукнулися і три кафедри суспільних наук „рідного“ педінституту, вчена братія не додумалась ні до чого ліпшого, як осудити і книжку, і її автора, не прочитавши перед тим жодної книги з історії Церкви. Більшовизм в інституті ще був монолітним, у старих і добрих для декого радянських традиціях.

Видавничий кооператив „Відродження“ під дахом Товариства книголюбів нам вдалося зареєструвати у Дрогобицькому міськвиконкомі 17 серпня 1990 р. Я ще вважався відповідальним секретарем Товариства книголюбів, а Л. Яцинича, теж працівника Товариства, записали головою кооперативу (працював до 1.08.91), комірником-касиром була Мирослава Лавриш (21.11.90–1.08.91). Від 1.09.91 до 8.09.92 референтом-методистом працювала Ніна Марченко.

Тепер ми вже мали якесь напівправо видавати книжки. Така державна фабрика друку, як львівський „Атлас“, вимагала ще міжнародного ідентифікатора, впроваджуваного за Союзу. Цензура у своєму стилі взялася використовувати цей ідентифікатор як засіб впливу і контролю. Тодішній Державний комітет України у справах видавництв, поліграфії та книгорозповсюдження виділяв ідентифікатори через місяць-два на кожне письмове подання окремо, у якому треба було давати коротку технічну характеристику майбутньої книжки. Зате у дрогобицькій друкарні ми змогли в той час видати дві знакові книжки: „Україна на полях Святого Письма“ М. Мариновича і „На перехрестях“ А. Пашко. Невдовзі у Народному домі відбулися презентації цих творів за участю їх авторів і Вячеслава Чорновола.

Аж коли показало свої зуби „гекачепе“ і розпався Союз „нєрушімий“, була скасована цензура, і ми стали видавництвом з повними правами. Під назвою „Видавнича фірма „Відродження“ нас зареєстрували в день Архангела Михаїла 21 листопада 1991 р.

Нарешті аж 12.04.1996 за № 2 новостворене Міністерство у справах преси та інформації виділило нам блок (125 штук) нових, українських, ідентифікаторів з префіксом держави 966 і префіксом видавництва „Відродження“ 538. Так поступово входили у книгодрук цивілізовані норми. Тепер про видруковані книжки, використані ідентифікатори, ми звітуємо Книжковій палаті України.

Доля тісно пов’язала нас із Львівською книжковою фабрикою „Атлас“. Процес друку – тривала і складна робота, що не раз потребує неординарних рішень, особливо у створенні актуальних суспільно значущих книжок. Це зумовило нашу творчу і ділову співпрацю з керівником фабрики – колишнім її директором Богданом Федоришиним, теперішнім – Вадимом Ничкою, головним бухгалтером Ангелою Бобак, провідними спеціалістами Євгеном Баб’яком, Іриною Собенко та ін.

„Тонкі“ книжки і брошури ми тепер часто й успішно друкуємо у Поліграфічному технікумі УАД (директор Богдан Дурняк, завідувач навчально-виробничих майстерень Корнелія Ярка).

„ВІДРОДЖЕННЯ“ І ДІАСПОРА

Я безмірно вдячна фірмі „Відродження“ за перевидання Батькової праці „Голгота України“. Коли я прочитала згадку про це в „Літературній Україні“, то надто не зомліла. Затерпла з радости на багато днів. Я і сьогодні не підберу слів, якими висловити своє почуття. Спасибі, хай щастить Вам у Вашій праці. Будь ласка, подякуйте від мене п. Ярославові Радевичу-Винницькому за передмову до „Голготи“.

Оксана Соловей (США)

З перших кроків ми виробили своєрідний творчо-видавничий принцип: друкувати те, що було у нас під забороною раніше, що й тепер вийти не може, книжки, покликані суспільним розвитком, які потрібні для просвіти народу, продовжують тяглість слави України й утверджують її державність. Наклад тих перших видань („Історія України. Короткий огляд“, „Мала історія України“, 1992) становив 150 тисяч і 100 тисяч примірників.

Упали перешкоди, які розділяли нас з нашими співвітчизниками у світі, відірваними від отчої землі українцями, які підтримували вогонь української національної ідеї, оберігали й примножували набутки рідної культури. Унікальні історичні дослідження – літературні твори, рукописи, документи минувшини України – уся ця спадщина правди мала якнайскоріше і якнайповніше дійти до народу. У закордони ми не їздили, не було коли. Тому ми раді були кожній вісточці зі світу, тішилися тим, коли нас відвідували люди з діаспори і пропонували щось спільне зробити. Здебільшого їх характеризували тверді українські переконання і досвід патріотичної, громадсько-політичної праці. Ми старалися не вчити їх „політики“, не розрізняти їх за особистісною прив'язаністю до вузького оточення і „клюбів“. Нас захоплював їх патріотизм, цікавила їхня боротьба за Україну у найгрізніші моменти

її історії, сьогочасна праця задля стражденної Батьківщини. Через друковане слово ми намагались належно трактувати українців у розсіянні, які не лише зуміли зберегти свою українськість, рідну мову і Церкву, примножити культурні надбання, але й жертовно допомагають відродитися українцям в Україні. Ми робили акценти на те, що нас нині усіх об'єднує і що об'єднувати повинно.

Так зазнайомилися і маємо сталі зв'язки з Юрієм Менцинським, отцем Іваном Шевцівим з Австралії, колишніми дивізійниками Степаном Ришковичем, Іллею Федаком, Іваном Федечком з Великої Британії, Бланкою Єржабковою – чешкою, яка викладає україністику в Мюнхені, Людмилою Жильцовою – головою Української громади Литви, Лесею Поповою – членом Ради товариства „Башкортостан-Україна“, Василем Капканом – членом литовського „Саюдісу“.

З Юрієм Борцем ми ще не бачилися. Родом з-під Перемишля, булавний УПА, він тепер живе в далекій Австралії. Поєднали нас державотворчо-літературні шляхи. Під цим літературним псевдонімом (справжнє прізвище Пашковський) він видав в Україні низку книжок про боротьбу УПА, а історичний есей „Яка вартість України-Русі“ вийшов зі знаком „Відродження“. Підтримував нас матеріально у виданні інших актуальних книжок,

На презентації книжки Дмитра Гулея „З Ходорівщини через Канаду – в Україну“ 9.11.94 в Народному домі „Просвіта“, м. Ходорів. Зліва направо: Олег Баган (літературознавець), Я. Радевич-Винницький, П. Бобик, Ігор Набитович (літературознавець), Микола Терлецький (підполковник Всеукраїнської організації „Тризуб“ ім. С. Бандери), просвітяни Ходорова

брошур, листівок. У листах завжди закликає нас виховувати в національному дусі молодь, висловлює добрі надії на наш „Тризуб“.

Тісно запізналися ми з Дмитром та Марією Гулей, які проживають в Канаді (він родом з с. Отиневич коло Ходорова). Вони вислали на нашу адресу більше десяти пачок з українськими книжками, виданими в діаспорі, які ми безкоштовно передали до бібліотеки Дрогобицької „Просвіти“, а також Львівського військового ліцею ім. Героїв Крут. Згодом ми поширювали упорядкований і виданий Д. Гулеєм в Канаді збірник „Українська народна творчість“, перевидану ним працю О. Марковича з 1864 р. „Українські приказки і прислів'я“. 1994 р. у „Відродженні“ вийшла книжка спогадів та статей Д. Гулея „З Ходорівщини через Канаду – в Україну“ (5 тис. прим.).

У Канаді організували збір українських книжок і вислали на нашу адресу кілька пачок Михайло Гембарський,

Полковник ВО „Тризуб“ ім. С. Бандери В. Іванишин і сотник П. Бобик. Пам'ятка про святкування 52-ї річниці штурму м. Горохова відділами УПА. 2.04.95.

Василь Баброцяк і Федор Іванус. Ця література теж заповнила полиці бібліотек міста.

Листуємося, обмінюємося цікавими матеріалами з такими поважаними людьми, як Адольф Гладилович (Канада, родом з Дрогобича), Степан Олійник (полковник армії США, консультант Міністерства оборони України, брат письменника Романа Рахманного-Олійника, родом з Піднiстрян на Ходорівщині), Микола Климишин (США), Володимир Стельмах (США), Ольга Вітошинська (Франція), Леся Храплива-Щур (Канада), Степан Мандрик (Канада), Василь Кіліян (Канада), Юрій Семенко (Німеччина), Михайло Козак (Польща). Іван Равлюк (Німеччина) допоміг нам видати для членів „Тризуба“ додатковий наклад збірника політичних праць Степана Бандери „Перспективи Української Революції“. Ірина Дибко-Филипчак (США) передала нам старий рукопис свого свекра, письменника Івана Филипчака, і вийшла гарна, упорядкована Я. Радевичем-Винницьким книжка „Анна Ярославна – королева Франції“. Схвально читачі зустріли й історичні розвідки

Любомира Винара (США) („Силуети епох“, 1992 р.), спогади Омеляна Крайківського (Канада) („Визволителі“, 1998 р.). Дмитро Грицько (Австралія) подарував для поширення в осередках „Тризуба“ 300 примірників своєї книжки спогадів „Ліс – наш батько“.

Щирим і активним українцем, жвавою, як на старші літа, людиною є Олександр Кобаса із США. Цього літа він вдруге відвідав фірму, заполонивши нас своїми цікавими ініціативами та ідеями щодо стосунків діаспори з Україною. Зі своїх заощаджень колишнього робітника він проспонсорував Львівську бібліотеку ім. В. Стефаника на 50 тисяч доларів США.

У нашому архіві зберігається цікаве листування з різних питань співпраці й багатьох інших справ із Стефанією Куп'як, Михайлом Ковальчиком, Степаном Пісоцьким, Петром Яциком, Василем Шараном (Канада), Олексою Вінтоняком, Степаном Мудриком, Іваном Равлюком, Антоном Гочарем (Німеччина), Павлом Пундієм, Михайлом Косткою, Михайлом Танським (США), Володимиром Косиком, Василем Михальчуком (Франція), Андрієм Шубздою, Михайлом Шумадою (Польща), Віктором Гуменюком, Павлом Сеником, Степаном Паняком (Росія).

Вирувала велелюддям фірма „Відродження“ 21–23 серпня 1998 р., коли до нас на акцію вшанування 95-річчя від дня народження і 50-ліття від дня смерті капелана УПА Василя Шевчука („отця Кадила“) прибули люди з далеких світів. Тільки з Польщі приїхало до 30 осіб. Цій акції передувала велика робота, що лягла на наші плечі. Людей треба було зустріти, нагодувати, розмістити, змістовно заповнити час їхнього перебування у Дрогобичі.

Насамперед в актовій залі педуніверситету провели академію з участю відомого церковного і громадського діяча з Польщі, отця мітрата Стефана Дзюбини, професора з Японії, одного з організаторів ушанування пам'яті В. Шевчука, Стефана Костика. У церкві Пресвятої Трійці, де у 1936 р. о. В. Шевчук мав свою першу літургію, було відправлено пропам'ятну Службу Божу. Потім відбувся церковний похід з хоругвами до головного корпусу педагогічного університету ім. Івана Франка, де колись міститу

Увічнення пам'яті о. В. Шевчука-Кадила
Угорі: пам'ятна таблиця. *Внизу зліва направо:* Петро Бобик, Михайло Козак, Стефан Костик, Володимир Зелінський, о. Стефан Дзюбина, Ірина Шевчук-Печериця, Микола Гарасим'як

лася гімназія, в якій навчався майбутній капелан УПА. На фасаді корпусу було відкрито пам'ятну таблицю. Перед присутніми натхненно говорили єпископ-ординарій Самбірсько-Дрогобицької єпархії Греко-Католицької церкви Юліян Вороновський, о. С. Дзюбина, Михайло Козак (Польща), професор С. Костик (Японія), колишній посол України в Польщі Теодозій Старак, сестра В. Шевчука-"Кадила" Ірина Печериця-Шевчук, командир УПА в 1950–1954 рр. полковник Василь Кук, голова Проводу ОУН ПЗУЗ (1947–1953 рр.) Василь Галаса, Володимир Зелінський (м. Мостиська, член оргкомітету вшанування пам'яті о. В. Шевчука-"Кадила", брав на себе усі основні організаційні клопоти вшанування – у Дрогобичі, Стрию, Дорожеві, в ін-

ших місцях) та ін. дрогобичани і гості. Згадкою або ж історичним документом про капелана УПА В. Шевчука-“Кадила“ лишилася книжечка, яку ми спішно підготували і видрукували до цієї події.

Спочатку ми переважно просили людей з діаспори надсилати чи передавати нам потрібні книжки в одному примірнику для масового передруку. Тепер же нам важливо мати замовлення на друк. І прикро буває, коли нерідко береш в руки гарну за змістом книжку, але не опрацьовану літературно, без технічної редакції і кодифікації, без чого твір нині вважається у світі „самопалом“ і не входить у міжнародні каталоги. І все це тому, що наш недосвідчений „письменник“ здалека, в душі патріот, дає на зарібок, тобто замовляє працю, шахраям і непрофесіоналам. Здебільшого така книжка виходить у два-три рази дорожчою, як би це було у „Відродженні“. Кажуть, що чехів врятувало гасло „Свій до свого по своє“. Чи ж для нас воно не актуальне досі?

ЩО ТАКЕ ДОБРІ *ЛЮДИ*

Громадські справи, політика невіддільні від нашого побуту, особистого життя. Буває, потрапляємо в ситуації, коли вмить відступають усі клопоти, інтереси звужуються і концентруються якимсь одним, сповненим трагізмом фатумом. Так, наприклад, з нами може зіграти драму здоров’я. Драматичним був для мене минулий, 2000, рік – операції, операції і безпорадність перед можливою жорстокою загрозою. Слава Богу, нібито обійшлося. У світі є декілька людей, так сприймаю, що обрані вищим призначенням бути мені ангелами-хоронителями.

Здається, лиш на півгодини два роки тому відвідала фірму, проїждаючи через Дрогобич, Марія Турів – звичайна жінка-трудівниця з Англії, родом десь із Санока.

Важко знайти найвищі слова вдячності цій українській патріотці, яка у хвилю небезпеки, як кажуть, підняла на ноги десятки людей у діаспорі і вчасно організувала допомогу ліками. Згодом ми дізналися про те, що на її слово відгукнулося багато наших співвітчизників індивідуально і колективно, зокрема згуртованих у Спілці Українців Британії (СУБ), Об’єднанні колишніх вояків, Об’єднанні Українських Жінок ім. Г. Дидик (ОУЖ) в Лондоні, Лізі Українців Канади, Лізі Українських Католицьких Жінок (Канада). Значну допомогу надав колишній дивізійник Іван Федечко, який сам страждає від такої недуги.

Заочно, на віддалі про незвичайну сім’ю Турівих ми дізналися ще у 1992–1993 рр. роках, коли нещастя спіткало Б. Чередарчук і вона, виступаючи на концертах у Лондоні, вже приймала важкі знеболювальні препарати. Туріви взяли її до себе, залучили для допомоги українську громаду, лікарів спеціального діагностичного центру. Та було вже надто пізно...

А нещодавно я був шокований страшною звісткою від пані Марії: у Турівих раптово помер 29-річний син Роман. Минали дні, і я не телефонував, не писав Турівим, бо не знаходив належних слів співчуття, бо відчував, що й слова безпорадні висловити глибину мого співпереживання.

Такою ж близькою є для нас і пані Ірина Печериця, яка живе у с. Твіржа Мостиського району. Вона – остання з дітей родини Шевчуків, сестра Василя, відомого капелана УПА о. Кадила. Завжди життєрадісна, завжди в русі, з добрим словом і порадою. Першою організувала в Польщі збірку коштів на друк збірника „Українське Різдво“. Ось що про неї пишеться в книжечці „Капелан УПА...“: „...Вийшла заміж за Володимира Шпака, чотового на псевдо Кармелюк з сотні Громенка. У 1946 р. чоловік загинув, залишивши вдову з маленьким сином. Протягом страшних літ боротьби УПА з бандами польського і московського комуністичних режимів молода жінка зазнала стільки горя і біди, що вистачило б на десять життів, не раз дивилася смерті у вічі. Але Господня рука вивела її з сином із тієї вогненної круговерті“. Врятувалася через веремію з переселенням в Україну із Закерзоння. А незабаром, не

будемо скривати багатства літ, нашій Матінці (так її називаємо) буде 80.

У с. Дзвиняч Богородчанського району живе незвичайний чоловік, якого знають в усій Україні, бо він – народний цілитель, має дар лікувати людей з допомогою рослин. Це Юліян Конечний, наш найближчий лікар, добрий чарівник-мольфар і постійний спонсор. Коштами він підтримує також газету „Дзвін Севастополя“, „Просвіту“ у Харкові, „Побратимів“ у Львові, газету „Народний лікар України“.

НАЙПЕРШЕ – РІДНА МОВА

Живе наша мова – і з нами наші князі і гетьмани, наші письменники і вчені, наші державники і збройні оборонці.

Живе наша мова – і з нами 15-мільйонна діаспора.

Живе наша мова – і наш голос звучить у вселенському хорі народів.

Бо наша мова – це наша релігія, наша держава, наша минувшина, наша надія, наше майбутнє.

Бо наша мова – це ми, українці, – добрий, чесний, працьовитий народ, що тисячоліттями живе на берегах Дніпра і Дністра, там, де була колиска індоєвропейських народів, де сформувався тип білої людини.

Отож не лише клянімося в любові до рідної мови, не лише плачмо над її долею, а працюймо для неї, вивчаймо, заглиблюймось у її походження й історію, поширюймо, пропагуймо її.

В. Іванишин, Я. Радевич-Винницький.
Мова і нація

Звичайно, найбільш дотичною до усіх проблем національно-визвольного піднесення зразу стала тема рідної мови – усвідомлення її історичного призначення у розмаїтості аспектів функціонування. Тут якраз мені попалася

брошурка „Наука про рідномовні обов'язки“ Івана Огієнка, видана ще 1936 р. Найпершим бажанням було зразу розтиражувати її фотодруком. Але, прочитавши, відмовився від такого наміру, бо попри те, що книжечка виглядала застарілою викладом і правописом, вона віддзеркалювала мовну проблематику свого часу, істотно відмінну від нинішньої. Правда, зважаючи на значні вартості цієї праці, її через кілька років (1994) перевидали фотодруком у Києві і Львові.

Як кажуть, новий час вимагає нового слова. Тези І. Огієнка про надзвичайно важливу роль мови в житті народу розвинули в новітньому освітленні Василь Іванишин і Ярослав Радевич-Винницький у праці „Мова і нація“. Спочатку (1990) це була брошурка, через рік – книжечка. Автори продовжували її вдосконалювати і доповнювати. 1992 р. вийшло третє видання „Мови і нації“, 1994 р. – четверте, накладом 30 тисяч примірників.

Згодом літературознавець Григорій Штонь стверджував, що дрогобицькі автори так повно розкрили роль Мови у відродженні, створенні і утвердженні Української держави, що кожен, хто торкнеться цієї теми, не обійдеться без їхньої праці. Справді, в Україні і скрізь, де живуть українці, не знайдете регіону, де б не знали цієї унікальної книжки. Її цілими розділами цитували і цитують українська преса,

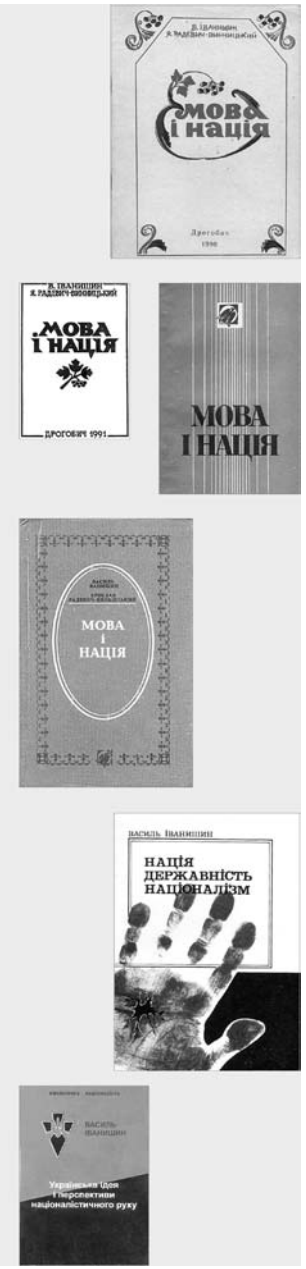

На прощі у с. Зарваниця (Тернопільщина) члени „Тризуба“ забезпечували порядок. У дні 18-19 травня 1996 р. тут побувало зі всього світу до мільйона прочан. На світлині зліва направо: Микола Терлецький, Микола Муль, Петро Бобик

радіо, про неї говорять на наукових диспутах і конференціях, її широко використовують у навчальних закладах.

Майже все 20-тисячне третє видання було роздароване переважно у східних регіонах України школам, бібліотекам, військовим частинам, громадським організаціям. У минулому, 2000 р., наприклад, кілька тисяч примірників придбали Івано-Франківська і Тернопільська облдержадміністрації, а також Бережанська і Підгаєцька райдержадміністрації. Приклад вартий наслідування. Адже нерідко, зокрема у нас на Львівщині, чуємо від керівників адміністрацій відмовки про те, що у їх бюджетах кошти на придбання українських книжок не передбачені.

„Мова і нація“ остаточно утвердила своїх авторів працівниками фірми, правда, позаштатними, на громадських засадах. Утримувати штат, виплачувати гонорари

ми не можемо. Чому? Бо законами нинішньої влади поставлені в такі умови. Докладніше про це нижче.

1992 р. вийшло два видання книжки В. Іванишина „Нація. Державність. Націоналізм“ (35 тисяч), 2000-го – „Українська ідея і перспективи націоналістичного руху“ (10 тисяч). Ці складні політичні теми В. Іванишин бере з практики власної праці. Він – засновник та ідеолог Всеукраїнської організації „Тризуб“ ім. Степана Бандери, у „Відродженні“ – головний редактор. Відповідно фірма „Відродження“ була базою творення осередків „Тризуба“ по усій Україні і є його пресово-пропагандивною референтурою.

Я. Радевич-Винницький – наш літературний редактор. На презентації своєї книжки „Свячена вода“ (2000 р.; 1000 прим.) Антоніна Листопад назвала його найкращим редактором у світі. Широка громадськість знає його і як автора ґрунтовної науково-популярної праці „Україна: від мови до нації“ (1997 р.; 3000 прим.), що входила до десяти найкращих видань 1997 року в Україні. Він – автор передмов до таких книжок, як „Голгота України“ Д. Соловея (1993 р.; 20000 прим.), „Кривава книга“ (1994 р.; 10000 прим.), „Анна Ярославна – королева Франції“ Івана Филипчака (1995 р.; 4000 прим.), „Заґратована юність“ Ірини Сеник (1096 р.; 1000 прим.), „Визволителі“ Омеляна Крайківського (1997 р.; 1500 прим.) та ін.

„Свячена вода“ А. Листопад зайняла друге місце в Конкурсі україністики Фонду ім. Воляників-Швабінських при Фундації Українського Вільного Університету в Нью-Йорку. У квітні цього року нагороду лауреатам вручали в Львівському національному університеті ім. І. Франка ректор УВУ Леонід Рудницький і виконавчий секретар Фонду Теодор Воляник. А. Листопад живе в Краснодоні. З пристрасних, патріотичних виступів на різних акціях, зустрічах і презентаціях її знають в усіх регіонах України. Для авторів, об’єднаних у Краматорське українське літоб’єднання 1994 р., ми випустили збірник поезій „Донецькі полини“. Нашими авторами стали одесити Юрко Островершенко („Вхідчини“. Поезії, 1996 р.) і Олекса Різниченко („З людей“. Повісті, 2000 р.).

5.8.1998 з ініціативи Тимофія Бордуляка в Дрогобицькому Народному домі „Просвіта“ була проведена спільна презентація з участю письменника Володимира Яворівського упорядкованої ним „Чорної книги України“ і нашого видання „Визволителі“, автором якої є Омелян Крайківський із Канади.

Скільки таких прикладів, що засвідчують, як наші книжки завойовують популярність, підносячи на високий щабель суспільного визнання і їх авторів. Після найперших своїх книжок, видрукованих у „Відродженні“, були прийняті до Національної спілки письменників України Валентина Штинько з Луцька („Тінь сльози“. Поезії. 1992), Ольга Яворська з с. Тур'є Старосамбірського району („Зелений зарінок“. Поезії. 1996). Дві збірки поезій у нас видав Василь Слапчук з Луцька („Німа зозуля. 1994. „Мовчання адресоване мені“. 1996), ставши також членом НСП України.

Маємо і лауреата Шевченківської премії. Ним став у 2000 р. Іван Гнатюк за книжку спогадів „Стежки-дороги“ (1998). До останнього, найвищого конкурсного туру на Шевченківську премію дійшли тоді ще два наші видання „Пошуки, спогади, роздуми єврея, який пам'ятає своїх дідів...“ (1994, 1998), автором яких є професор Мартен Феллер. Друге його видання відзначене ще й в номінації „Краща книга року в Україні“. Саме в нас дебютував першими трьома збірками віршів молодий із серйозними надіями на оригінального майстра слова львів'янин Роман Скиба („Листопадом назвуть мене“, 1993; „Осінь на місяці“, 1993; „Тінь сови“, 1994).

Наш видавничий знак – фенікс на зльоті (автор Сергій Чигрик) – якнайповніше віддзеркалює літературне й наукове обличчя свого регіону. У „Відродженні“ реалізували свої творчі задуми багато людей, і серед них немало таких, хто успішно перейшов початківський період й осягнув вищі щаблі творчості. Головне, що на місці, у себе є відповідне творче середовище, яке й вивищується власне видавництвом. З початківцями треба багато й скрупульозно працювати, що й робить літературний редактор Я. Радевич-Винницький. Бо хто нині чекає у літературних центрах авторів з периферії?

Журналіст, краєзнавець і письменник Роман Пастух з нашого видавничого благословення має уже сім книжок, у тому числі кілька – у „Відродженні“ („Дрогобицькі бувальщини“, 1998; „Дрогобицькі вулиці“, 2000; „Сонце і тіні“; вірші та поеми, 2000). У творчому доробку професора педуніверситету Михайла Шалати є публіцистика („Година для праці настала“, 1997; „З Шевченком – у нове тисячоліття“, 2001), поетичні збірки („Із плину літ“, 1993; „Копа“, 1997).

На 2-у Всесвітньому фестивалі бойків у м. Турка. Зліва направо: Володимир Тренчук (м. Рожнятів), Володимир Грабовський (м. Дрогобич), П. Бобик, Я. Радевич-Винницький, Любомир Сікора (голова Товариства „Бойківщина“), Павло Ренжин (м. Дрогобич)

1997 р. під редакцією М. Шалати вийшов 4-ий том майже 800-сторінкового збірника „Дрогобиччина – земля Івана Франка“.

Після нашої тривалої агітації взятися за друк своїх творів знову вийшов на широку читацьку публіку член НСП, поет з Борислава Євген Титикайло. Уже виходить третя його збірка, „Дні і ночі Волині“. Перші дві мали назви „Три суті надії“ (1998) і „Бориславські сонети“ (1999). Правда, Є. Титикайлові довелося не просто оживити свій поетичний дар, а й освоїти навички новітньої дипломатії: іти за допомогою до людей, переважно керівників і переконувати їх в тому, що підтримувати нині матеріально художню творчість – це місія високошляхетна. Поки робиться книжка, збираються гроші. З миру по нитці...

Молодий науковець-філолог Петро Іванишин дав читачам два характерні твори – „Олег Ольжич – герольд

Один з буднів на фірмі. Зліва направо стоять: Іван Головкевич (директор з питань планування), Олег Скиба (комерційний директор), Я. Радевич-Винницький, Вікторія Скиба (головний бухгалтер), Ірина Когут (секретар-референт). Сидять: В. Іванишин і П. Бобик

нескореного покоління“ (1996) і „Петро Скунць. Силует митця на тлі епох“ (1999). Безперечно, зі своїми теоретичними працями, виданими у „Відродженні“, зростав у науковій сфері і викладач педуніверситету Мирослав Савчин, ставши доктором психології („Якщо бажаєш щасливим бути“, 1994, 1997; „Загальна психологія“, ч. 1, 2, 1998).

Близько 250 назв видань – книжок, буклетів, календарів, листівок – випустила у світ фірма „Відродження“. Загальний наклад їх сягнув понад 2 млн. прим. Це надто мало з огляду на потреби і таки багато, якщо брати до уваги те, що цей обсяг роботи виконало кілька осіб. Можливо, тому, що нас так мало, й витрати наші скромні, і книжки через це виходять набагато дешевшими, як деінде.

КНИЖКА, ЯКОЇ НЕ ЗНАВ ПРЕЗИДЕНТ

Благаю Вас: негайно видавайте „Московство“ П. Штепи. Ця книжка не одному зніме полуду з очей, бо страждущі за ковбасою по 2 руб. 10 коп. в „союз“ просяться. Тому не сперечайтеся за право видання, а негайно видавайте „Московство“.

Петро Кравецький, м. Дімітров Донецької обл.

Дорогий пане Петре! Дуже зворушений Вашою увагою і вдячний Вам за привітання з Різдвом і Новим роком. З великим задоаоленням прочитав „З невичерпного джерела“. Такі книги дуже працюють сьогодні. Пам'ятаєте, я збирав бібліотеку для своєї школи на червоній Чернігівщині. Передав туди тисячу примірників україзнавчих видань, в тім числі й тих, що Ви мені презентували („Московство“!) під час мого приїзду в Дрогобич напередодні захисту своєї докторської. Тепер недавно був у селі – ті книги люди читають і трохи починають думати. Це я відчув з бесіди з такими читачами.

Наші державці все зробили, щоб задушити українську книгу, а людей довести до такого стану, що вони просто не спроможні придбати цю книгу. Я також дотримуюся девізу про об'єднання і з оптимізмом кажу Вам: „Шануймося!“.

Микола Тимошик, Київ, 8 січня 1999 р.

Мова тут про історично-публіцистичний твір Павла Штепи „Московство. Його походження, зміст, форми й історична тяглість“. Його ми видавали тричі (1996 р. – 2000 прим.; 1997 – 2500; 2000 – 7500). Замовником від імені спонсорів з Канади був львів'янин Богдан Гось. Всі три оплачені ними наклади відразу були відправлені до Києва у розпорядження Левка Лук'яненка. Частина книжок залишилась у „Відродженні“. І кожного разу після повідомлень у пресі про вихід книжки до нас приходило багато листів, переважно зі східних регіонів, з проханням її надіслати.

Особливим поштовхом до її популярності став, на диво, державний візит президента Леоніда Кучми до Москви у лютому 1998 р. У переддень візиту, як то заведено у таких випадках, президент дав для росіян розлоге інтерв'ю, яке сформулював політолог Олександр Бовін („Известия“, 24.02.1998). Більше десяти абзаців того інтерв'ю було виділено ... книжці „Московство“. Нагадаємо в деталях суть тої розмови.

Перед тим Бовін (певно, що не випадково) купив книжку у кіоску Верховної Ради і своє роздратування від прочитаного виклав першій особі української держави. „Болєє трьохсот страніц чудовіщних, по-моєму, ізмишлєній о Росії, – говорив Бовін і закінчив збитим й неоднозначним натяком, – І мнє трудно понять, почєму мої украінскіє друзья молчат“. Що відповів президент? „Книжку бачу вперше“. „Я доручу своїм помічникам з'ясувати... Хоча це питання треба було б поставити нашому спікерові Морозу“ (треба розуміти, тому, що кіоск розміщений у Верховній Раді). То про що книжка, що ввела в такий шовіністичний раж політолога?

Про тяглість загарбницької природи московської держави ще від часів Івана Грозного, про вкорінені у психології москвинів, у їхню суспільну свідомість традиції агресивності і насильства, сваволі, аморальності, холуйства і брехні. Все це автор аргументує устами багатьох вчених людей, переважно московських, використавши 757 різноманітних джерел. Книжка історично потверджує те, що бачимо зараз.

ХТО МИ І ЯКІ МИ

Саме так, подвижниками можна назвати членів невеличкого, але згуртованого ідеєю служіння Україні колективу дрогобицької видавничої фірми „Відродження“. Видавничу фірму у Дрогобичі створено для активізації процесів національного відродження, повернення краянам імен видатних українців, які були під забороною більшовицького режиму, а також для згуртування творчих сил інтелігенції і плекання її свіжих пагонів.

„Літературна Україна“, 6 січня 1994 р.

Власне штат видавництва – то лиш кілька осіб. Крім президента – юридично відповідального керівника – маємо технічного редактора, начальника комп'ютерного центру, референта-перекладача та бухгалтера. Кожна з цих посад – аж ніяк не те, що розуміли під цим в старі часи або що збереглося ще й нині у державних чи напівдержавних видавництвах. Найперше, це те, що кожен працівник вміло поєднує декілька посадових обов'язків працівників колишніх видавництв. До того ж їх яскраво вирізняють особистісні риси, насамперед творчо-ділова ініціативність і мало не родинні почуття у взаєминах між собою. Бувало, ми збирали в офісі керівників, лідерів партій і громадських осередків, політично непримиренних противників. Вони сідали за спільний стіл, пили чай-каву й обговорювали справи. Виявлялося, що всіх об'єднує державотворча праця, тільки в правильній площині її треба бачити, цінувати заслуги інших. Такими ми є на фірмі.

Пан Євген – технічний редактор Євген Гнатик – на фірмі від 1991 р. Він колишній довголітній керівник економічної служби на експериментально-механічному заводі спецобладнання, один з тих, хто чи не вперше в Україні 1990 р. зініціював видворення парткому за межі підприємства. Є. Гнатик до найменших подробиць передбачить

Я вірю у майбутнє України, бо не можуть канути у Лету пережиті страждання і болі, пролита за ідею кров, вони розквітнуть високою духовністю, розмаїттям талантів, гідною поставою народу, добром і достатком кожної родини.

Петро БОБИК,
президент фірми

Українцям можна відібрати все, але допоки вони пам'ятають Святе Письмо і „Кобзар“ – українська нація незнищенна, бо незнищенним є наш націоналізм, в основі якого – ці дві святі книги.

Василь ІВАНИШИН,
головний редактор

Нашому поколінню випало складне і відповідальне завдання – відродження української мови, державності, нації. Це наш історичний обов'язок, виправдання нашого перебування на цьому світі.

Ярослав РАДЕВИЧ-ВИННИЦЬКИЙ,
літературний редактор

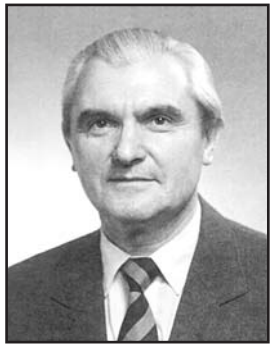

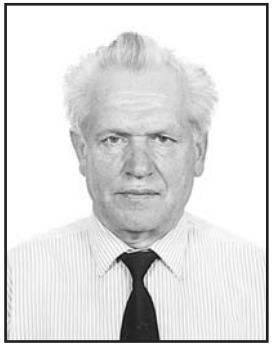

Книга допомагає пробуджувати патріотичні почуття, формувати національну свідомість, завойовувати майбутнє.
Фірма щорічно випускає у світ книжок 20 і більше назв. Це не до снаги навіть багатьом великим видавництвам.

Євген ГНАТИК,
технічний редактор

Книжка має приваблювати і своїм змістом, і поліграфією.

Ігор БАБИК,
начальник комп'ютерного центру

Кожну нашу книжку сприймаю як внесок в українську справу.

Олена ТИШКОВЕЦЬ,
референт-перекладач

Через надмірні податки українська книжка втричі дорожча від російської. У цьому неконкурентоздатність української книжки.

Надія ВОЛЯНСЬКА,
головний бухгалтер

процедуру проведення майбутньої акції чи презентації, вдало їх організує; він покаже приклад, як тримати себе на зустрічі з високим чиновником, бо правила національного етикету засвоїв ще у досовєтський час. Він єдиний, хто після останніх авторських і редакторських читань ще знайде помилки в коректурі і верстці. Щороку Є. Гнатик складає й оформляє церковні календарі, контролює їх оперативне поширення. Кілька років у календарях була рубрика „Втрачені святині України". Були подані ілюстрації з коментарями вивезених колись з України Володимирської і Ченстоховської ікон Богородиці, в також фотографії тепер понівеченої поляками Греко-Католицької катедри в Перемишлі.

А ще Є. Гнатик – голова ревізійної комісії міськрайонного Товариства „Просвіта", член Товариства „Лемківщина".

Начальник комп'ютерного центру Ігор Бабик – випускник Московського училища (тепер університет) ім. Н. Баумана, інженер-механік літальних апаратів. У книгодрук втягнувся поступово з 1992 р., і вийшло це чи не назавжди (з 1993 р.). Насамперед він осучаснив процес виготовлення книжки. Він поєднав окремі частини і блоки комп'ютерної техніки, орендовані на автокрановому і нафтопереробному заводах, і показав чудеса майстерності в технічному оформленні книжки, верстці, дизайні. Тепер йому вірно служить комп'ютерна техніка п'ятирічної давності, збагачена ним новими технічними можливостями. Від набору тексту до вручення авторові сигнального примірника – то все клопіт І. Бабика і стосується всіх книжок, випущених „Відродженням" у Львові. Тут же, у Львові, він дошукується якнайкращих і дешевих поліграфічних матеріалів, провадить переговори із замовниками, оформляє первинні бухгалтерські документи і контролює в друкарнях кожний крок виготовлення книжки. Навряд чи є де хто точніший і чіткіший, та й скромніший, за нашого Ігоря!

Референтом-перекладачем (з 1997 р.) у нас Оленка Тишковець. Вона опрацьовує матеріали, що надходять звідусіль, в т. ч. з-закородну, впорядковує рукописи, набирає їх на комп'ютері, робить переклади та коректуру текстів.

Бухгалтер Надія Волянська (працює від 1995 р.) годиться нам з паном Євгеном у доньки, і цим зумовлене наше ставлення до неї. Вона, відповідно, дарує нам свою приязнь і сумлінність у праці й виконавську дисципліну. Найрадіснішими моментами в її сірих бухгалтерських буднях і для нас святами є, безперечно, вручення сякої-такої зарплатні, до якої інколи доробляємося.

Наші кіоскери – Данута Вередюк (у Дрогобичі) і Дарія Радищак (у Трускавці).

Певний час у нас штатно працювали Вікторія Скиба (1990–1995), Леся Деренько (1995–2000), Левко Клепак (1991–1996) і Олег Скиба (1992–1997), розповсюджувачами літератури і кіоскерами – Роман Калічак (неофіційно від 1988-го, офіційно 1993–1996), Михайло Сулій (1991–1995), які творили комерційну службу фірми. Співпрацюють з фірмою працівниця „Каменяра“ Леся Пелехата, художники Сергій Чигрик та Василь Сава, фотографи Ігор Фецяк та Микола Чурса.

ЧОМУ ДРОГОБИЧ ТЕПЕР ЩЕ НЕ КОЛОМИЯ КОЛИСЬ

Звичайно, ми хотіли, як кажуть, розкрутити свої гроші, законно заробляючи їх і розширюючи видавничі можливості. Пам'ятаю, хтось з діаспори нас повчав, як то треба жити і виходити в люди. Робіть на своїх книжках, казав той гість, „бізнеса“, бо ж вкладена у продукт праця має приносити доходи, і так, мовляв, є скрізь у світі. Більш повне розуміння того, що книжка є насамперед товаром і в основі її, так би мовити, виробництва є бізнес, я взяв з авторитетної конференції, яку проводили 7–8.4.1993 у Києві Інститут державного управління та самоврядування, Міжнародний фонд „Відродження“ та Інформаційне агентство США. Тут також робили наголос на авторських правах і книжковому піратстві, тобто тих речах, що так чи так відбивають суто комерційний бік книжки; йшлося також про потребу мати в Україні вільні кордони для книжок з інших країв. Тут, на конференції, я наочніше відчув „ножиці“ між тим, як наставлені на книгодрук ми, який шлях йому готують уповноважені світової демократії і як це розуміють наші чиновники.

Через кілька років (21–22.4.1997) на широкій конференції, яку організувала Асоціація видавців України, мені вдалося сказати з поважної трибуни таке. Справді, книжка є товаром і елементом ринку, але ж виходімо з того, що для щойно посталої України як держави книжка відіграє набагато шляхетнішу роль, а саме як берегиня історичної пам'яті і духовної культури, як засіб державотворення. І вже тому вона має бути за своєю суттю українською, національною і мати цільову матеріальну підтримку від держави. Книгодрук як галузь суспільної діяльності за змістом та ідеєю має бути пріоритетно-національним, як, до речі, це є в усіх цивілізованих країнах світу. Звичайно, ніхто до цієї моєї тези на конференції не дослухався. Бал тут правили так звані загальнолюдські інтереси і пошуки джерел комерціалізації книжки. Для тих, хто при владі, думка про національний книгодрук була і далі є небезпечною і ледь не злочинною.

Що це означало для України і що воно дало Україні, бо в такому річищі справа пішла далі, показав невблаганний час. Високопоставлені шахраї та так звані хахли від влади навіть планували поліпшити за рахунок книгодруку добробут „народу“, тобто свій добробут, і обклали книжку всіма видами податків, чого не бачимо ніде у світі. Через це української книжки як фактора суспільного життя не стало, якщо не брати до уваги жертовних потуг у книгодруці окремих патріотів і одержимих видавців. Нині Україна видає річно 0,3 книжки на душу населення, і в цій третині лише якась десятина має українське лице. Вважаючи книгодрук однією з обов'язкових умов державотворення, бачимо, як далеко вже зайшли ті, хто вперто не визнає української держави, і як успішно вони її розвалюють.

Ставати на шлях заробітчанства, друкувати так звані комерційні книжки і робити на них „бізнес“, круто повертаючи голоблі нашого видавничого воза, – це нас абсолютно не влаштовувало. Нас п'янив запал праці, досі не знаної, одухотвореної і бентежної, праці, що поєднала з книгодруком ще й вагомі патріотичні, культурно-про-

З гостями фірми. Зліва направо: Євген Гнатик (технічний редактор), Євген Дмитрах (активіст Української республіканської партії, м. Дрогобич), В. Скиба, П. Бобик, Левко Клепак (технічний директор), його дружина Леся, О. Скиба, Микола Гук (капітан 2-го рангу, голова „Просвіти“ в м. Севастополі), Я. Радевич-Винницький, Іван Тихий (редактор газети „Галицька зоря“)

світницькі справи. У перші роки української державності книгодрук привабив багатьох людей, і багато непрофесіоналів, що поверхово займалися політикою і в друкованому слові намагалися отримати, так би мовити, певну сатисфакцію від того, що їм це досі було недоступне, та похизуватися перед народом своїм прізвищем. Таких любителів легкого хліба час скоро відкинув.

Загалом у Дрогобичі тоді були умови для створення новітнього і потужного видавництва. Звичайно, це могло статися з допомогою діаспори з дрогобицьким корінням, яка чимала у світі. Думка про потребу видавництва з небаченою у нас досі малою друкарською комп’ютерною технікою витала і серед тодішніх керівників міста, громадських об’єднань. Але ентузіазм згорів, як сірник, і ми попливли за течією часу, не зовсім розуміючи ситуації,

що склалася на руїнах попередньої системи, не роблячи якого-небудь інтелектуального прогнозу на те, що буде завтра.

Видно, то вже стало правилом: ті, що розвалюють, не вміють будувати. Тому той найперший, я би сказав, зоряний період суспільної реформації чи то в Дрогобичі, чи загалом у цілій державі проминув як період багатьох втрачених можливостей. Примітивні політичні балакуни, чий пустодзвін ще імпонував міщанській публіці, таких, як ми, ставили під підозріння: „де вони були, коли ми робили те-то“, „він працював у більшовицькій, тобто державній, установі“. Кон’юнктурник-міщанин тимчасово осідлав сяке-таке керівне або впливове крісло, творив за своєю подобою оточення, суспільну атмосферу, не спромагався на щось солідніше і мудріше, ніж шукати собі ворогів без розбору, хто правдивий ворог, а хто готовий віддати себе, свій досвід і професіоналізм новій роботі. Надто ще боягузливою і несвідомою своєї історичної місії, з дуже різним, по-совєцьки кон’юнктурним ставленням до суспільних справ виявилася творча дрогобицька інтелігенція. Інтелектуального, об’єднувального ядра для громади, для патріотично-державницької праці з неї не вийшло. Як сказано у Святому Письмі, багато жнива, та женців мало.

Час минав, зароджувалися розчарування і зникали можливості, сходив на нерозбірливий писк громадський голос, мінялася, компрометуючись у багатьох моментах, влада. Наш „глас волаючого“ про створення у Дрогобичі потужного культурно-просвітницького видавничого центру, негайного перетворення зденаціоналізованого червоною історією міста в Коломию кінця XIX – до кінця 30-х рр. XX століття, що була тоді значним культурно-політичним осередком відродження, залишався райдужним прожектом.

Ми займалися речами, які повинна б ініціювати держава, а не самодіяльні ентузіасти, які мали б нею всіляко заохочуватися і підтримуватися, а то було добре, коли нам іменем держави не заважали. І ми раділи, коли вдавалося щось цікавого зробити всупереч діям новітніх державних чиновників. То тут, то там по Україні відкривали

осередки розповсюдження українських книжок, але вони прогоряли, не витримували тягаря проблем самодіяльні книгоноші. Їхні старання не приносили матеріального зиску, їх переслідували, зокрема на майдані Незалежності і в підземних переходах у Києві.

Мали ми особливі надії на Трускавець як на престижний і відомий курорт, місце, де постійно представлені усі прошарки населення, зокрема зі східних та південних регіонів України. Оформили, як то вимагав закон, оренду на павільйон, давно не використовуваний і геть знищений. Самі обшалювали стіни, поновили дах, облаштували інтер'єр і відкрили тут „Українську книгарню". Неприємності почалися якраз від влади. Міськвиконком раптово захотів збагатити книгарнею курортний бюджет і знехтував нашими проханнями віддати нам павільйон на баланс як компенсацію наших витрат на його поновлення. Павільйон, незважаючи на наші протести, влада таки виставила на аукціон. Знайшовся аж один акціонер – м'ясокомбінат, який і проковтнув книгарню за три тисячі гривень. Після цього м'ясокомбінат занепав, а місце, де була книгарня і де єдино домінувала на курорті українська книжка, заново дичавіє. На майданах і далі тут „пріглашают на скали Алєкси Васільєвіча Довбуша", скрізь та всюди виставлені книжки, газети, журнали в орієнтації на „русскоязичніков". Чи не класичний приклад, як місцеві, галицькі (!) чиновники, вихолощені від любові до свого, рідного ще попереднім вихованням, продовжують наслідувати протиукраїнські манери найвищих наських владоможців?

Закрилися і дві наші книгарні у Дрогобичі, бо не було в них виручки навіть на оплату комунпослуг, не то що на зарплатню кіоскеру. Поступово наш книжковий кіоск витіснили і з Головного залізничного вокзалу у Львові – для української літератури не виявилося місця, але подивімось, що тут залишили... У Дрогобичі ще діє металевий кіоск по вул. Пилипа Орлика, та й то до нього щораз більше претензій має міська архітектура за його „неархітектурність".

„ВІДРОДЖЕННЯ" І ВЛАДА

Влада – то насамперед її люди, а тоді вже здійснювана ними законність. Досі так було, що якби стосовно нас суворо діяло „ім'я закону", то на нас сипалися б хіба що самі біди: надмірні податки і зневажлива байдужість до того, що ми робимо. І все ж свій успіх – творчо-видавничі доробки – ми відносимо також на адресу багатьох відповідальних працівників влади. Ще за керівництва Мирослава Глубіша міськвиконком, маючи тоді на це право, звільнив нас від оподаткування у місцевий бюджет. Приємним у спілкуванні на тему культури був голова міста Юрій Дацюк, і це означало для нас не так „законне", як громадське сприяння. Тоді ще, коли чиновники не мали ніяких інструкцій, як узаконювати встановлення книжкового кіоску, який нам подарував Долотний завод, Ю. Дацюк розпорядився (не в приклад трускавецьким законникам): ставте – оформляти будемо потім. За його підтримки міськвиконком і „поселив" нас у приміщення, в якому зараз порядкуємо, хоч ласих на ці стіни досі не меншає. Юрій Дацюк любив просто так „заглянути" на фірму, головував на наших прес-конференціях та урочистостях.

Розумів нас і тимчасовий керівник міськради Осип Фурдин, доводилося вирішувати деякі питання і в кабінеті міського голови Михайла Лужецького.

Нині вже маємо кілька указів Президента України, спрямованих на підтримку книговидавничої справи. Але реалізовуватися ця підтримка може здебільшого за наявної можливості та рішення місцевої влади. Навіть у нинішньому „прокрустовому ложі" можливостей міська рада надає нам значну допомогу: періодично звільняє фірму від оплати за оренду приміщення. За сприяння мера Олексія Радзієвського значною мірою був профінансовий друк збірника політичних праць Степана Бандери „Перспективи Української Революції".

Бажаними гостями на фірмі є відповідальні працівники міськвиконкому Богдан Бугай, Василь Хрущ, Тарас Метик, Микола Гарасим'як, керівники відділів. З їх відвідинами пожвавлюється навколо нас пульс громадсько-політичного життя, зближується співпраця з владою. Приїдуть до нашого міста десь здалека делегації – і їм дарують наші книжки. Їдуть дрогобичани до Польщі – везуть для українських осередків літературу з видавничим знаком „Відродження". Чи то фестивалі, ювілеї, конкурси – призами є подаровані фірмою книжки. Так є і хочеться, щоб це мало своє гідне продовження надалі.

КНИЖКОВІ РЕЙСИ МИКОЛИ МУЛЯ

Ці диваки вже не перший рік приїжджають із Дрогобича у курортний Трускавець і дарують гостям оздоровниці книги. Добротні. Гарно видані. Глибокого змісту.

Книги „Відродження" проростають зернами знань, розкривають людям очі на правду історії.

Зараз ідеологічну прогалину влади заповнює дрогобицьке „Відродження". І робить це тихо, без паради, телевізійних камер.

„Голос України", 20 серпня 1994 р.

Де нам тільки не доводилося проводити презентації нових книжок – і у найвіддаленіших селах, і в престижних залах столиці, Тернополя, Львова, Севастополя, багатьох інших міст. Намагаючись що б то не стало випустити у світ найактуальнішу, на наш погляд, для політичної ситуації в Україні книжку, ми заходили у тривалі і затяжні фінансові борги перед друкарнями та бюджетом. І тут же бралися організовувати книжкові рейси на, як здавна говорилося у Галичині, Велику Україну.

М. Муль зі своїм переносним – убивчим і дошкульним – стендом „Відновлення Російсько-комуністичної імперії – рабство народам". 23.02.1995 р.

То було 1992–1995 рр. Водій Микола Муль, який пережив чимало пригод у боротьбі „за честь, за славу, за народ" і який досі погоджується лиш на скромне звання „свідомого українця", то перебивався випадковими рейсами, то загалом не мав роботи. Але прагнув „щось робити". Домігся від керівництва нафтопереробного заводу солярки і поїхав по Україні з нашими книжками. Житомир, Полтава, Суми, Черкаси, Миколаїв, Харківщина, міста і містечка, підприємства, школи, училища – і скрізь в одні руки одну книжку, і скрізь юрмища людей на майданах і чутки, що йшли попереду про незвичайного „вуйка". Його пильнувала міліція, спочатку насторожено і навіть вороже, а потім її представники чемно просили у який же раз дати книжок спеціально для високого начальства. І не було їм вже діла до того, що вантажний „камаз" з книжковими контейнерами стояв і ворохобив людей у заборонених для руху, „святих" місцях міста,

Президент України Л. Кучма дякує М. Мулю за подаровані книжки фірми „Відродження“. Дрогобич, січень 1998 р.

наприклад, біля пам'ятника „любимому вождю“. У Миколаєві прихильники „вождя“ зчинили бійку, і міліція за підтримки народу заступилася за Миколу.

Скільки було тих рейсів і пригод! Тільки 1993 р. було здійснено п'ять таких книжкових „десантів“, і лиш за один раз на Чернігівщині було поширено безкоштовно книжок на суму більше півтора мільйона тодішніх карбованців. Тепер, коли на сході України національна ідея дедалі більше набирає популярності, М. Муль може зауважити, що в цьому є заслуга тисяч і десятків тисяч книжок, українських церковних календарів, листівок, які він поширив тут серед населення. Скільки було після кожного такого рейсу відгуків! Один військовик писав у листі на адресу фірми „Відродження“, що „кожна ваша книжка буде постійно і довго вибухати у нас Україною, духом боротьби галичан...“.

А як не згадати щорічних відвідин у передріздвяні дні курорту Трускавець Святим Миколаєм, роль якого у єпископському вбранні і з чудотворною палицею грав той же невсипущий М. Муль. У визначені години на майдан перед бюветом щоденно приїжджала з книжками „волинянка“, а на неї тут чекала довжелезна черга відпочивальників з різних регіонів України. Якось „волинянка“ не прибула на умовне місце, то черга прислала до Дрогобича для вияснення численну депутацію. Люди так вже були звикли до цих акцій, що вважали їх якимись адміністративно-обов'язковими для виконання.

1997 р. роздаровано 6410 примірників книжок, 3174 календарів, 1037 портретів, 1998 – 12256 прим., 1999 – 9958 прим.

НЕЙМОВІРНЕ – ОЧЕВИДНЕ

Наші видання „політикували“ в різний спосіб. Микола Гук – морський капітан, голова севастопольської „Просвіти“ і засновник газети „Дзвін Севастополя“ три рази брав участь у виборах до Верховної ради України і не став депутатом завдяки недосконалим законам. Чи то в Криму, чи то на Полтавщині найбільше він приваблював виборців також і нашими книжками, церковними календарями, зміст яких люди, бувало, відкривали для себе вперше в житті.

Севастополь – тема особлива. Два роки тому, 5–7 червня, ми з Іваном Головкевичем, Богданом Бугаєм були на святкуванні 10-ліття місцевої „Просвіти“. Привезли з собою літератури для українських шкіл, яких у місті вже чотири. З Києва приїхали знайомі: директор видавництва „Веселка“ Ярема Гоян, письменник Роман Коваль, відповідальний секретар матірної „Просвіти“ Микола Нестерчук. Тут ми зазнайомилися з багатьма новими, чудовими людьми, зокрема з українцями Криму. Про одного з таких – Ігоря Тенюха, родом зі Стрия – розповім докладніше.

На днях я натрапив серед своїх архівних матеріалів на газетну вирізку („Флаг Родины“, 16.12.1990) з фейлето-

ном під заголовком: „Пан Тенюх буде головкомом! Если Львов станет главной базой Черноморского флота без „москалей“. Автор жонглював словами з надзвичайною впевненістю і сарказмом: „Не везде еще идеи псевдонациональной гордости малороссов овладели умами“. А то, панімаєте, чево захотєл І. Тенюх. Дослівно в газеті: „И на уровне Верховного Совета Украины, по мнению пана Тенюха, необходимо создать Государственный комитет обороны, распустив при этом Комитет госбезопасности, который ведет подрывную работу в армии и на флоте. Вся политическая и боевая подготовка в войсках должна вестись на украинском языке. Флотская газета, разумеется, тоже будет печататься не на русском, а редактором её лучше всего назначить земляка Тенюха Мыколу Гука, имеющего журналисткое образование“. Такий ось украй іронічний пасаж, бо, мовляв, цього ніколи в світі бути не може, бо це нездійсненна фантастика. Рік 1990, виявляється, зовсім ще не давав мастодонтам імперії підстав, що дотеперішнє неймовірне вже стає стає очевидним. Віщування оракула від пера таки справдилися, так би мовити, на п’ять.

На святкуванні 10-річчя севастопольської „Просвіти“ нас запросив відвідати кораблі „Гетьман Сагайдачний“ і „Славутич“ – серцевину військово-морських сил України комбриг ... Ігор Тенюх, нинішній командувач ескадри. Там, на кораблях, у просвітянських каютах я побачив видання фірми „Відродження“, там ми чули українські команди. А М. Гук, нині капітан 2-го рангу, став ... редактором газети „Дзвін Севастополя“, яка, „канєшно“, друкується „нє на русском“ і є однією з найкращих в Україні.

На днях М. Гук відвідав фірму, запропонувавши нам долучитися до цікавої і шляхетної справи: підтримати ініціативу севастопольських просвітян відкрити у місті магазин „Українські книги“, а нам дати для виставки і продажу свої книжки. Севастополь, сказав М. Гук, активно українізується: діють дві греко-католицькі парафії, одна церква Київського патріархату. Українськими мають стати шість дитячих садків. Як кажуть, живе козацька мати, і де працюють задля ідеї, там і плоди зримі.

ГОСТИННА ОСЕЛЯ ДЛЯ БАГАТЬОХ

Приміщення видавництва стало гостинною оселею для багатьох і різних людей. Так і хочеться сказати: кого в нас тільки не було! Жартували, що без чаю-кави ми обійтися не можемо. І не обходилися, бо... За снігової заметілі добралася до нас вчителька-пенсіонерка з віддаленого села Миколаївщини, а орієнтиром їй була книжка „Мова і нація“. Вона зібрала, скільки могла, від вчителів і дітей грошей на книжку. Переживала, що все одно „не хватає“, а тут очі розбігаються: крім „Мови і нації“ – „Голгота України“ Д. Соловея, „Мала історія України“, Донцов, „Хто такі бандерівці...“ То, звичайно, насамперед був чай, потім заповнили книжками торби і наплечники, посадили вчительку на потяг.

Нас відвідували, буваючи в наших краях, Микола Плав’юк, Іван Драч, Марія Драч, Олесь Бердник, Петро Дужий, Василь Литвин, Іван Заєць, Олександр Стоян, Вячеслав Брюховецький, Олександр Ємець, Іван Білас, Лесь Танюк, Петро Толочко, Олег Вітович, Микола Мельник (заступник командувача Національною гвардією), Олександр Шокало (відповідальний секретар Товариства „Україна“). З кожним із них були розмови – щирі й безпосередні, оптимістичні й революційні. Доводилось і сперечатися. Загалом і цим ми проходимо університет, збагачуємося знаннями, набираємося духу та азарту до праці.

Своїми й по-домашньому почувають себе на фірмі численні відвідувачі, наші краяни. Серед них знані на Дрогобиччині люди: о. Софрон (Яциків) Роман Пастух, Володимир Грабовський, Петро Сов’як, Мирон Бучацький, Михайло Шалата, Любомир Сікора, Микола Муль, Микола Шараневич, Петро Мацан, Андрій Грущак, Володимир Байса, Леся Сербин, Іван Головкевич, Олесь Верещинський, Йосип Йосифів, Григорій Андруневчин, Мирослав Бурик (Трускавець); керівники ветеранських об’єднань Ярослав Кирилів (Координаційна рада), Михайло Мацюпа (Станиця дивізії „Галичина“), Степан Яворський (Братство

ОУН-УПА); Зеновій Горін (с. Гранки-Кути), Богдан Бобик (с. Підністряни), Іванна Левицька (м. Червоноград), Ольга Леськів (м. Калуш), а також студенти, і школярі, і всі, кого цікавлять громадські справи та політика. Вони разом є тією громадською основою, на яку ми спираємося у щоденній роботі.

ХТО НЕ ДАЄ ПРОПАСТИ УКРАЇНСЬКІЙ КНИЖЦІ

Фірма „Відродження“ – незалежна і тим своєрідна: без державного фінансування, без допомоги з боку будь-яких офіційних (одержавлених) структур.

„Гомін України“, 8 червня 1994 р.

Через надмірні податки українська книжка втричі дорожча від російської („Літературна Україна“, 26 квітня 2001 р.). „Відродження“ – видавництво недержавне. Нам не вказують, що і кого маємо друкувати. Це – добре, але всім іншим зле, бо ми випадаємо з-під державної опіки, якою недостатньою вона не була б. Гарантовані замовлення на друк, що найперше підтримують видавця, – то для державних видавництв. Інколи нас запитують: звідки ви берете гроші на друк? Відповідаємо: ви – громада, громадськість, спонсори і доброчинці – нам у цьому допомагаєте. Адже основну видавничу роботу ми будуємо на громадських засадах. Як це відбувається конкретно?

Книжка патріотично-державницького змісту – це для нас найперше. Ми часто бували на Івано-Франківщині, Калушчині, майже щороку у складі молодіжної організації „Тризуб“ першого січня їздили на вшанування дня народження Провідника ОУН Степана Бандери у с. Угринів Старий. Одночасно виношували мрію видрукувати політичні

праці С. Бандери. На це ми не тільки не мали коштів, навпаки, мали купу боргів. Хто ж, подумали, нам допоможе? Хіба не калушчани? Нас трьох – головний редактор В. Іванишин, редактор Є. Гнатик і я – попросилися на зустріч до тодішнього президента і голови правління концерну „Оріана“ Олега Романенка. Що ми знали про нього? Академік, Лауреат Державної премії.

Наша розмова тривала майже до обіду. Зрідка О. Романенко ставив запитання, сказати б, влучні та досить важкі, певно, вивчаючи нас: хто ми, які ми і чого вартуємо. Потім він, можливо, вперше в житті оприлюднив перед нами тайну свого складного життя. Батьків – поважних сільських господарів – переслідували і репресували. Його врятували добрі люди, заховавши від більшовицьких знущань за іншим, нинішнім прізвищем. В особі О. Романенка ми мали доброго спонсора. А задля завершення видавничого проекту нам довелося ще зустрічатися з тодішнім головою Івано-Франківської облдержадміністрації Степаном Волковецьким і нинішнім головою Михайлом Вишиванюком.

1998 р., 5–6 грудня, у Тернополі відбулася всеукраїнська науково-практична конференція „Національна ідея – основа ідеології державного будівництва“, зініційована „Тризубом“. Основними доповідачами і співдоповідачами тут виступили автори „Відродження“: В. Іванишин, П. Іванишин, Я. Радевич-Винницький, М. Феллер, О. Баган, Б. Червак. Конференцію привітали Голова Проводу ОУН Слава Стецько, професор Ярослав Дашкевич, у ній взяли участь радник Президента України Олег Соскін, представники місцевої влади, духовенства, молодіжних організацій, політологи. У фойє (конференція відбувалася у приміщеннях Академії народного господарства) діяла виставка-продаж видань „Відродження“. Ясна річ, ці два дні, вщерть заповнені зустрічами, засіданнями, дискусіями, спільними і посекційними акціями, наблизили до нас багатьох людей.

Понад 600-сторінковий збірник політичних праць С. Бандери „Перспективи Української Революції“ накладом сім тисяч примірників вийшов уперше в Україні.

Читальний зал Центральної міської бібліотеки м. Орджонікідзе Дніпропетровської області. Бібліотекар Надія Кикоть презентує виставку „Літопис рідного краю“ з книжок, виданих фірмою „Відродження“. 2001 р.

Бібліотека міськвиконкому м. Орджонікідзе. Бібліотекар Ірина Тимошенко відкриває виставку „Книги, подаровані видавництвом „Відродження“. 2001 р.

Як і планувалося, книжка побачила світ до 90-ліття від дня народження Провідника.

Майже кожна наша книжка містить подяку добродійникам. Різна і нерівнозначна їхня участь у книгодруці, але важливо насамперед те, що вони є учасниками важливого процесу і готові підтримати патріотичну справу. Їхні імена вносимо до „Книги меценатів“, „Літопису сприяння українському книговидавництву“.

Свого часу (1993 р.) нафтопереробний завод, яким керував Роман Матолич, оплатив випуск 20-тисячного накладу революційної книжки „УПА“ М. Лебедя. Автокранівники, долотники, хіміки Дрогобича і Нового Роздо-

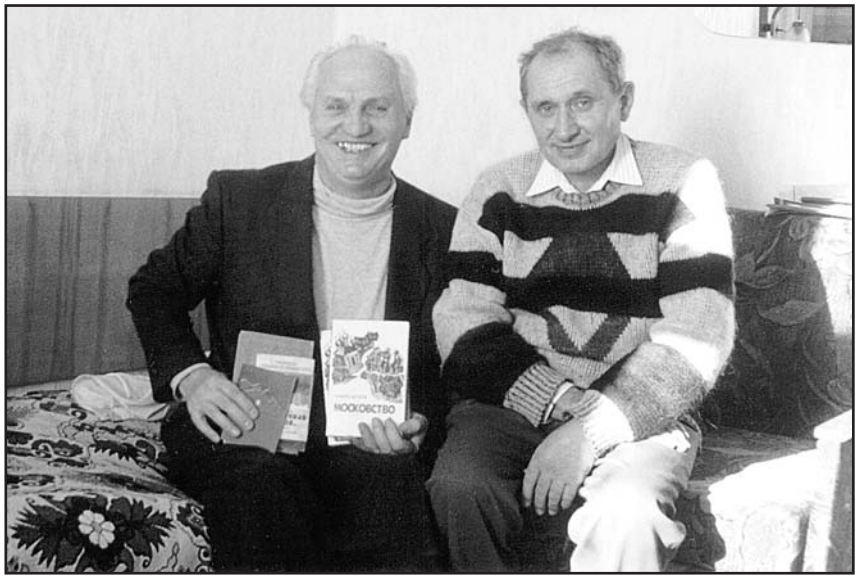

Зустріч у Трускавці з Віорєлом Мойсюком, „чорнобильцем“, палким патріотом України і ревним прихильником фірми „Відродження“. Грудень, 2000 р.

лу (директори Р. Сисин, В. Левицький; Т. Ілик, В. Снігур, М. Кучабський) діставали для нас папір. Коштами, транспортом, різними послугами нам допомагали працівники дослідного заводу, „Нафтопродукту“, „Граніту“, цегельники, енергетики, тепловики (Я. Гарун, В. Веселий, М. Пукаляк, Г. Андруневчин, Й. Куць, М. Шулак).

Маємо добрих друзів у Бориславі: Юрій Паздерський (ВАТ „Синтез“), Олег Іваницький (Управління бурових робіт), Ігор Копач (Нафтогазовидобувне управління). До переходу на іншу роботу нас привітно зустрічав директор „Галлаку“ Богдан Бугай. У Жидачеві – Михайло Титикало та Сергій Рубан (целюлозно-паперовий комбінат). У Львові з нами підтримують зв'язки Геннадій Стасюк (міськвиконком), Іван Губка (КУН), Роман Панкевич (Братство ОУН-УПА), Борис Дубовий („Галка“), С. Давимука (Фонд держмайна), Ярослав Шпак („Львівобленерго“), Тарас Крукеницький (Міські електромережі), кобзарознавець Богдан Жеплинський, у Києві – професор Степан Пінчук, науковці Сергій

Квіт, Микола Тимошик, письменник Віктор Грабовський, у Білій Церкві – сім'я Добровольських – Лідія і Вячеслав, їх синочок Ігорчик. У дні Збору „Тризуба" в Києві 13–14 жовтня 1995 р. його сфотографував Ігор Фецяк. Згодом цю чудову світлину маленького козака-тризубівця ми поміщали в газетах, буклетах і плакатах.

Як забути вчинок медсестри з Червонограда Ростислави Гурбель, що з власної ініціативи зібрала серед медпрацівників і пенсіонерів гроші, хто скільки дав, на випуск книжки „Герої Крут"? А „вічний революціонер" з Орджонікідзе Віорєл Мойсюк організував (1999 р.) Січеславську крайову спілку шанувальників видавництва „Відродження". Кілька років (1993–1995) ми тримали культурно-просвітницьке шефство над працівниками шахти „Південнодонбаська-1" в Донецьку, де шахтар Олександр Луцик очолював незалежну профспілку ім. С. Бандери.

Одного разу нас зворушив старшого віку пенсіонер, який дістався до Дрогобича аж із Харкова і говорив російською. Його здивувало те, що він мусив випитувати нашу адресу аж у кількох дрогобичан, мовляв, як можна вдома не знати „Відродження". Цей чоловік був „озброєний" книжкою „Кто такие бандеровцы и за что они борются", яку ми випустили якраз в орієнтації на російськомовний схід, Крим, Кубань і Росію. Уся книжка була ним вщерть заповнена примітками, зауваженнями, запитаннями. Інші міркування він виклав у спеціальному зошиті. Харків'янин був вражений тим, що бандерівці виявились не такими, як їх довгі роки трактував журнал „Крокодил", що вони не тільки були повстанцями, а й мали досконалу державотворчу програму, свій далекосяжний погляд на характер економічно-господарського життя самостійної України.

Звичайно, дійсність вносить корективи у наші зв'язки. Дехто з тих, кого ми назвали, поміняв місце праці чи пішов на пенсію, декого вже й немає серед нас. Відійшла у вічність у Канаді вічно життєрадісна і жвава Марія Козак-Дзядик, яка свого часу зініціювала видрук книжки про своє село Гусаків і теологічно-філософського твору П. Біланюка „Божа істина, краса і любов". Не стало

в Америці автора книжки „Історія села Кульчиць і роду Драґо-Сасів" Івана Волчка-Кульчицького, в Калуші – патріота і гостинного господаря (керував тут „Меморіалом"), нашого проводиря по кабінетах місцевої влади Олекси Грабчука, згадуваного вище Олега Романенка. У с. Конюхів Стрийського району поруч з дружиною похований Віктор Рафальський, який 29 років відмучився в більшовицьких концтаборах. Єдиним видавництвом, що випустило у світ його твори, стало „Відродження" („Слухай, моя Україно!". Поезії, 1992, 1994; „Незвичайні пригоди трьох обормотів у Країні Чудес", 1994; „Під дамокловим мечем". Сучасна драма, 1994; „І... трохи музики", 1997). Так само у минулому часі доводиться говорити про відомих діячів Миколу Сидора-Чарторийського (США), Дмитра Куп'яка (Канада), співпраця з якими мала лише початкові кроки.

ЩО ДАЛІ?

Письменники сприйняли новий закон як тяжкий удар, котрий насправді перекриває всі шляхи книговидавничого процесу в Україні, перед нами постає зовсім не розбудова і розвиток духовності, а прірва безперспективності і зневіри, нас надалі заливатимуть потоки імпортного чтива.

Відкритий лист Президентові України Л. Д. Кучмі – від Київської організації НСПУ. „Літературна Україна", 26.04.2001

Старших завжди замінюють молоді. Бурхлива доба висуває свої завдання. Але самодіяльну видавничу фірму „Відродження" час не затер, а далі тримає на вістрі суспільних процесів. Нас не підмінили, нашу тематику не перейняли колишні потужні державні видавництва,

які так і залишилися державними, отже, керованими владою, яку маємо. То хіба лиш мріялось рожево, що скоро настане життя чудове, коли нас, ентузіастів і подвижників, треба буде в інших ролях та в інших справах. Бо розвитком рідної культури, створенням національного книгодруку в тому числі, займеться влада, й на це пріоритетно будуть виділятися кошти, а тисячі професіоналів, оточені увагою, пільгами, всебічною підтримкою, поринуть у творчий процес відродження національних вартостей. Так не є – на державному рівні ще тільки боязко і невиразно дискутують, як виходити із книжкового запустіння. Правдиво національний книгодрук тримають на собі хіба ентузіасти, і йде, не хочеться того казати, до гіршого. Йде повзуче і суцільне одурманювання народу, відвернення його від своїх інтересів, звичаїв та історії й розтління чужинецьким вульгарним ширвжитком. Подивіться на полиці книгарень, на вуличні розкладки, гляньте на екрани телевізорів, послухайте мову і вимову тих, хто мав би бути в усьому зразком для загалу, хто постійно „світиться“ перед мікрофонами і на телеекрані, – депутатів, „которих большінство“... Парламент не те, що нічого не зробив для розвитку українського книгодрукування, а навіть старався, аби його назагал не було.

Тому праця „Відродження“ ще дуже потрібна! Ми маємо немалу пресу про нашу діяльність. У деяких професійних часописах, зокрема столичних („Книжник-Рев'ю“), останнім часом почала з'являтися „об'єктивна“ критика книжок „Відродження“, та все з насмішками над „духом нашої давнини“, скептичним поглядом на патріотичні ідеї. Нас безцеремонно підштовхують бути по-сучасному „модерними“, керуватися чужими вартостями і притлумити в собі свою прив'язаність до України, до рідних надбань, а то виглядатимемо такими собі селюками. То чи маємо слухатися антиукраїнських порад, замаскованих модернізмом? Ясна річ, що ні. Ми покликані берегти і збагачувати історичну духовність народу, вселяти в нього переконання господаря на своїй землі, володаря національних вартостей, почуття гідності та гордості за свою країну. Нагальне питання дня – цілісна стратегічна

програма українського національного книговидання. Адже стоїмо вже на порозі таких процесів державотворення, в яких на питання „Што строїм?“ і „Куда ідьом?“ дасть відповідь саме національний фактор.

Одна з перших наших книжок цього року – „Михайло Сорока“, автором якої є молода журналістка-“тризубівка“ Леся Бондарук. Як засвідчили презентації в Києві, Луцьку, новий твір захопив багатьох людей. 16 червня презентація цієї книжки відбулася у Львові, в приміщенні Інституту народознавства Національної Академії наук України. Серед присутніх були син М. Сороки Богдан з дружиною Любою, член Головної Булави Братства ОУН-УПА Роман Панкевич, депутут Верховної Ради Михайло Косів. У своїх виступах Ірина Калинець, Дарія Гусяк (Всеукраїнська ліга українських жінок), Юрій Антоняк (Центр національного відродження ім. С. Бандери), Зеновій Багрій (Всеукраїнська організація „Тризуб“ ім. С. Бандери) відзначили велике пізнавальне і виховне значення книжки про Михайла Сороку – справжнього лицаря українського духу, ідейного патріарха політв'язнів совєтських концтаборів. Твір Л. Бондарук започаткував серію видань про героїв України.

У цьому році ми запланували дати читачеві кілька нових книжок. Тексти двох із них уже набрані. Зараз переконуємо місцеву владу –

На порозі фірми „Відродження“ (20.04.2000)

міську, районну, обласну – долучитися до справи й допомогти видати цікаве дослідження учительки-франкознавця Ганни Гром про батьківщину Великого Каменяра село Нагуєвичі (**„Нагуєвичі“**). Книжка має вийти до 145-річчя від дня народження Івана Франка.

„Українське Різдво. Коляди, щедрівки, віншівки з нотами, вертепи, літературні твори, святвечірні страви“ – така назва збірника, упорядкованого з участю Л. Ященка, С. Стельмащука, З. Бервецького. Інформацію про майбутній вихід збірника опублікували газети в Україні і в діаспорі. Сподіваємось на широкий народний збір коштів на друк. Одними з перших грошовим датком на друк відгукнулося чеське подружжя з Німеччини Бланка і Рудольф Єржабек.

„Словник літературознавчих термінів“. Автори: доктори філологічних наук Л. Краснова і М. Демський. Містить понад 30 тисяч термінів. Цей рукопис занесений до про-

грами особливо значущих видань року, друком яких опікується Державний комітет інформаційної політики, телебачення та радіомовлення.

Звичайно, не скоро настане такий час, коли бібліотеки і книгарні будуть заповнені для широкого вибору і потреб українською літературою, коли країна продукуватиме не 0,3 книжки, з яких українською мовою мізерна частинка, на душу населення, а більше 12 (та ще й національно спрямованих), що вважають умовою нормального розвитку держави. Справжня книжка, що є джерелом культури і духовності, широким верствам населення нині майже недоступна. І тим, що дорога, і тим, що вона рідкісна, і тим, що її заступила псевдокультура, антиукраїнська за спрямуванням, але цілком прийнятна для владоможців.

То з чого вже починати таким, як ми, ентузіастам та подвижникам? Хай прикладом для нас буде патріотична праця наших батьків і дідів, тогочасної еліти, подвижників, об'єднаних у громадські організації, зокрема в „Просвіті“. І тоді перед ними стояла проблема, як дійти до голови і серця простого українця, сколихнути його душу, прищепити йому почуття національної гідності. І найпершим містком, що злучив інтелігенцію з простим народом, був саме книгодрук, написання і масовий випуск простих мовою, дохідливих викладом, зручних для читання, а головне, таких, що їх прагнув народ, книжечок. Певно, що то був своєрідний перелом у свідомості письменників-патріотів – перестати писати твори для себе, своєї рідні, свого начальства, для своєї кар'єри і власних амбіцій, а жертовно стати на службу народові. Гори прекрасно виданих книжок – поліграфічна техніка не те що за сто, а за десять літ невпізнано змінилася! – бачимо нині у книгарнях, а яке їх призначення?! Недавно мені сказали, що тільки у Львові є понад 100 членів Національної спілки письменників – то де їхня праця власне для народу, а не для себе?

Виходячи зі своїх можливостей, уже маючи певні рукописи і знаючись з деякими авторами, ми постановили започаткувати новітню серію видань для народу. Це будуть малоформатні, простенькі за оформленням книжеч-

ки, але якомога більшим накладом. Уже приступаємо до друку таких:

ГРАЮТЬ СУРМИ, ГРАЮТЬ. *Збірник історичних і сучасних патріотичних пісень. Упорядник Петро Гушоватий.*

СПАДЩИНА ТИСЯЧОЛІТЬ. *Про багатство рідної мови. Автор Олекса Різниченко.*

З ІСТОРІЇ УКРАЇНСЬКОЇ ЦЕРКВИ. *Нарис, документи. Мирон Бучацький.*

НЕ ПИЙТЕ, ХЛОПЦІ, УКРАЇНА ПРОСИТЬ. *З історії боротьби галицьких українців за своє духовне визволення. Василь Лаба.*

УКРАЇНСЬКИЙ ІСТОРИЧНИЙ КАЛЕНДАР З КОМЕНТАРЯМИ. *Уклав Володимир Грабельський.*

Отже, видавнича фірма „Відродження“ і далі діє та працює, наповнюючи своє життя творчим дерзанням і пошуком засобів виживання*, одержимо націлена у завтрашній день, оживлюючи символічного фенікса на сторінках нових видань для народу.

Будьмо разом!

Свій до свого – у єдності сила: наша і нашої держави!

---

* У видавничому доробку фірми є ще одна книжка, що вчинила особливий презентаційний фурор і зазнала важкої долі, хоч назва її простенька – „Звідки я знайшовся?“. Її український переклад з естонської нам запропонували прибалти, мовляв, цей твір Пітера Мейла перевидається по всьому світі протягом десятиліть, а російською то тут, то там мало не щороку. З одного боку, вона мала бути першою українською інформацією про те, що інші народи давно вже знають, з іншого – ми сподівалися мати з цієї книжки матеріальну вигоду для утвердження видавництва. Передмова науковця-психолога Мирослава Савчина пояснювала читачеві, що „дане видання“ якраз має паралізувати чи хоч ослабити згубний вплив низькопробних еротичних фільмів, літератури та періодики на психіку дітей.

У жартівливих козацьких тонах книжку проілюстрував київський художник Геннадій Кузнєцов, і вона, як кажуть, пішла в люди. Грім вдарив над нами в образі Ірини Калинець, депутата Верховної Ради. Більше року публіка смакувала „смаженіною“ з її стола непримиренної війни з книжкою, про що писало багато газет. Обласна прокуратура на вимогу депутатки провела експертизу на предмет „моральності“ твору з участю представників більше десяти міністерств і відомств. Висока експертиза нас виправдала. Це додало вогню, і Калинець створила у Львові зі свого пуританського активу якийсь комітет батьків за моральність, робила в книгарнях круті „розборки“. Книгарі ляклиро сахалися від нас і від книжки. Тим часом нашого „ворога“ оштрафовують щось на кільканадцять місячних окладів за образу чиновників прокуратури, які, нібито змовившись, вперто тягнули нашу лінію. Залучається важка артилерія: в пресі появляється „звернення трудящих“, під яким, на наше здивування, стояло і прізвище Степана Хмари. З іншого табору приєднався Борис Олійник, який вимахував нашою книжкою з трибуни Верховної Ради, мовляв, ось до якого життя призвів розвал Союзу.

Унаслідок цієї „кампанії“ значна частина такої собі, як показав час, невинної книжечки з розмальованим заголовком „Звідки я знайшовся?“, не потрапила до своїх читачів.

ЩИРІ СЛОВА НА АДРЕСУ „ВІДРОДЖЕННЯ“

ЧЕРВОНІ В ІСТЕРИЦІ

Присвячую президентові Дрогобицької видавничої фірми „Відродження“, однокурсникові і другові Петрові Бобику

Не мала і не велика –
У моїх руках посилка.
Привітав її губами,
Мов гостинчика від мами.
(Ой замріявся дарма,
Бо матусеньки нема).
Невелика, немала –
Мою душу обпекла.
Від якого ж родича?

Від Петра з Дрогобича.
(Як згадаю – серце ниє:
До братухи в Коломию
У голоднім сорок шостім
Батько їздив не у гості,
А по борошна мішок;
Годі спогадів – мовчок)...
Що ж прийшло у цій посилці?
Не ковбаска, не жар-птиця,
Не крупа для мамалиги –
Прилетіли чудо-книги!..
– А де зав'язка? – питаю.
Листоноша: – Я не знаю,
В такім вигляді прийшла...
І в підсобку утекла.
Я лайнувся: – От шакали,
Мабуть, сало тут шукали!
Бо не пограбовані
Книги подаровані –
Від Петрусика.
В серці – ніжна музика.
Книги пригортаю,
В них – любов до краю.
Від ідей Петлюри
„Большаки" в зажурі,
А згадай бандерівців –
Ленінці в істериці:
„Ух, за ці харчі духовні
Ми б усіх до Колими!"
...Яке щастя, що сьогодні
Незалежні ми.

Володимир Семено,
Полтава. Кінець 1993 р.

РЯДКИ З ЛИСТІВ

Колись наші кадри дали сильний спротив німцям, москалям і полякам, а сьогодні молодь дозволяє симоненкам-морозам-вітренкам безкарно гуляти і до краю руйнувати державу. Ми не сміємо надіятись на кравчуків-кучмів. Це вихованці Москви, і вони за нею тужать. Лишень вихована молодь може добитись успіху, зокрема голосними і культурними демонстраціями. Щоб кацапи, які створили в Україні страшне цвинтарище з мільйонів жертв, ще й сьогодні безкарно вчили нашу молодь, що мазепинці, петлюрівці, бандерівці й УПА – вороги народу? І це їм дозволяє сьогоднішня молодь – то яка вартість України для неї?

Юрій Борець,
Сідней, Австралія.
14 липня 1997 р.

Дорогий пане Бобик! Щиро дякую за пам'ять і побажання доброго здоров'я. Не знаю, чому у нашому народі так багато рабів безплідних мрій. Мріють і не питаються себе, чому їм не вдається досягнути своїх мрій, а вину вперто спихають на когось іншого. Якраз тому нас, українців, ніхто у світі не хоче, бо нащо комусь народних жебраків, які все знають, тільки на власний прожиток заробити не вміють? Чим може бути гордий той, що нічого доброго ні для когось, ні для себе не зробив? Але кожний робить те, що вміє і що може. У світі всі потрібні, так що Ви робіть те, що Ви можете, а я роблю те, що я можу. Обох нас розсудить історія не за слова, а за діла.

Петро Яцик,
Торонто, Канада.
28.10.97 р.

Дякую за книжечку з „Бібліотечки націоналіста“. Я з великим задоволенням та особливою увагою прочитав її. Доцільність та користь цього видання незаперечна. У невеличкім за форматом збірничку сконцентрована міць та змістовна незаперечність.

Своєю чергою хочу висловити Вам своє щире захоплення та велику подяку за справу, якій Ви присвятили свою діяльність.

Юрій Селеванюк,
м. Очаків Миколаївської обл.
11.01.99 р.

На мою думку, Україна потребує чесних апостолів і місіонарів, що мають нести слово правди в народ безкорисно і бути прикладом. В Україні не потрібно 30 партій і т. д. Ви живете в Україні і краще знаєте, як я, що лиш часто буваю. Ворог знищив наших провідних людей. Сьогодні потрібно таких людей, як був Степан Бандера, на церковному відтинку таких, як Йосиф Сліпий. Але наш народ Великий і здібний, виростуть ще Великі провідники і діячі кожної царини національно-державного життя. Лиш потрібно часу.

Степан Мудрик,
Німеччина.
14.01.97 р.

Вітаємо з святами Різдва Христового, Новим роком, Святим Йорданом. Бажаємо Божої ласки Вам і Вашій Родині та щиро дякуємо за посилку з літературою.

Рік тому при Свято-Дмитрівському храмі УАПЦ на пожертви доброчинців утворена єпархіальна бібліотека. Для задоволення духовних потреб мирян та студентів 1–4 курсів Колегії Патріярха Мстислава вже маємо 1500 примірників з богословії, історії, мистецтва. Надіслані Вами книжки користуватимуться великим попитом та допомо-

жуть нашим Пастирям у вихованні свідомих християн, відданих синів і доньок Української Нації.

Нехай ніколи не збідніє рука жертводавця!

Слава Ісусу Христу!

*Бібліотекар **Лідія Андрійко**,*
Харків, Свято-Дмитрівський храм.
16.01.97 р.

Одержав вислану Вами книжечку „З невичерпного джерела“. Я радий, дуже вдячний. Я люблю нашого Провідника ОУН. Вперше я дізнався про нього в 1941 р., коли відступали радянські війська. Я косив траву, коли надлетів над с. Спичинці (у верхів'ї річки Рось) на Вінниччині, де і родився, літак і розсіяв листівки. Внизу підпис: Організація Українських Націоналістів, її Провідник Степан Бандера. Ті слова залишилися в моїй пам'яті і душі на все життя.

Німці пішли фронтом, а за ними вслід ішли похідні групи з Галичини, встановлювали українську адміністрацію. З похідними групами прийшов і бувший радянський військовий льотчик Петро Салюк, що народився в сусідньому селі Довжку. Він у 1937 р. на літаку втік у Польщу. Тепер він очолював похідні групи в 4-х районах на Вінниччині. Я був знайомий з ним. Пізніше німці його розстріляли. З тих пір я вірю, що тільки українські націоналісти можуть зробити добро для України.

Вперше побачив портрет С. Бандери в 1990 р., також на листівках.

Недавно зустрів голову нашої районної „Просвіти“. Він сказав, що у нього є книжка „Московство“. Днями поїду в район, візьму у нього книжку і прочитаю. Хай Вам щастить і новому 1999 році! І щоб вистояла наша Україна, бо ворогів у неї багато.

Микола Гнатиш,
смт. Калинівка Київської обл.
19.01.99 р.

Слава Ісусу Христу!

Вельмишановний пане Бобик!

Пише Вам з великим проханням і християнською надією священик Української Православної Церкви Київського патріархату отець Сергій. Ви, мабуть, знаєте нелегку долю українських священиків на Сході нашої неньки-України. В місті, куди я був направлений, було аж 4 храми Московського патріархату, а про села й писати важко.

До Вас дуже є велике прохання: допоможіть українською літературою, але пишу, що коштів немає. Хоч трохи православних молитвенників українською мовою, релігійних книжок – про українську церкву, духовенство. Те, що посіємо в цей час, в майбутньому наші діти зберуть.

Ієрей Сергій,
м. Охтирка Сумської обл.
1998 р.

Шановні панове видавці, доброго Вам здоров'я!

В „Літературній Україні" за 7 червня 2000 р. повідомлено, що Ви вже втретє видрукували „Московство" П. Штепи. Крім книжки „Московство", дуже хотів би отримати від Вас портрети, якщо їх маєте, світлої пам'яті наших провідників Євгена Коновальця та Степана Бандери.

Вибачте, що завдаю Вам клопоту своїм писанням, але врахуйте й те, що тут благоденствує кацапщина і купити українську книжку можна лише випадково. Всюди лежать ожереди промосковської сверблячки на „веліком" (офіційному для всієї сонячної системи) язикє, хай йому трясця.

Михайло Брик,
м. Кривий Ріг.
10.02.01 р.

Уклін Вам усім, які працюєте безкорисно, віддано, з відчуттям потреби саме такої клопітної, невтомної праці

в сьогоднішній час. Не сумніваюся, що принесе вона багаті жнива, хоча на це, мабуть, доведеться почекати.

Доволі важко мені оцінювати сьогоднішню ситуацію в Україні, де події міняються з дня на день. Треба насправді відчути пульс щоденного життя, бути його часткою, влитися у весь вир подій, що, на жаль, неможливо, живучи далеко від рідних берегів, хоча весь час живемо у нарозривності з рідним краєм. Я все одно вірю в українську людину, вірю, що переможуть правда, чесність і справжня щира, синівська любов до України. Пригадую: приїхавши до Лондона з Польщі, як мене вразило майже вороже ставлення одні до одних „івців". У Польщі, де українці за всяку ціну старалися протистояти асиміляції та польському шовінізмові, різниця тих поглядів не була відчутна.

Зрозуміло, що ставлюся з пошаною до емігрантів, які зорганізували своє особисте, громадське та церковне життя. В більшості вони виконували тяжкі роботи за доволі низькі зарплати. Тут виразно показалася типова прикмета українців – працьовитість. Однак що торкається дії політичних партій та їх проводів – це вже інша сторінка, і осмілюся сказати, що саме тут найвагомішими були інтереси партії, а не загалу, при тому також і особисті користі поодиноких діячів. Не сумніваюся, що конкретна співпраця з Україною могла б мати позитивні результати, якщо б панове з діяспори не їхали критикувати і „навчати", не розуміючи всіх складностей щоденного життя, а справді безкорисливо допомагати.

Марія Турів,
Енфільд, Велика Британія.
11.07.94 р.

Вельмишановний пане Президенте!

Видана Вашим видавництвом книжка Василя Іванишина „Нація. Державність. Націоналізм" викликала зацікавлення серед української спільноти в різних країнах нашого поселення.

Щиро здоровлю Вас та вітаю нашим гомінким – Слава Україні!

Іван Равлюк,
заступник Президента Українського Інституту Політичної Освіти.
Мюнхен, Німеччина.
28.07.92 р.

Дорогі друзі!

Прийміть щире вітання від незнайомої Вам людини із Пряшева, що у Словаччині.

Цими днями зовсім випадково мені потрапила до рук книжка Віктора Рафальського „Слухай, моя Україно!“, яку видало Ваше видавництво у 1992 р. і яку я з великим інтересом прочитав. У кінці книжки є перелік книжок „Відродження“.

Я знаю, що з мого боку нетактовно просити від Вас ці та інші цікаві книжки про все, що стосується боротьби українського народу за свою незалежність в минулому і в наш час. Сам я працюю доцентом на кафедрі української мови та літератури Пряшівського філософського факультету. Нові видання до нас з України дуже рідко приходять. І бути в курсі нових думок дуже хочеться, бо це потрібно і мені, і моїм студентам-україністам. Цим і продиктована моя просьба до Вас: надішліть, якщо можете, хоч би дещо з наведених книжок. Я нічим компенсувати Вам тепер не можу, та як стане це можливо, в боргу не зостану.

Доцент, доктор ***Ф. Ковач,***
Пряшів, Словаччина.
5.08.92 р.

ВІДДІЛ ОСВІТИ Козелецької районної держадміністрації Чернігівської обл. висловлює щиру подяку всім учасникам акції за безкоштовну допомогу літературою національного Відродження. Ваші книги будуть сприяти формуванню національної свідомості у підростаючих громадян України, що так важливо в умовах духовної кризи суспільства.

І. М. Чиж,
завідуючий відділом освіти.
1993 р.

Шановні мешканці міста Дрогобича, працівники дрогобицьких підприємств! З великою подякою звертаються до вас вчителі середньої школи № 24 м. Чернігова.

В наш тяжкий час загальної комерціалізації і суцільного збентеження надзвичайно приємно було дізнатися, що є десь люди, які попри всі перешкоди реальними діями сприяють відродженню рідної культури, української інтелігенції.

Частина одержаних від вас книг була залишена в шкільній бібліотеці, решта роздана учням і вчителям. „Історія України“, видана фірмою „Відродження“, буде для нас паралельним підручником у 5-х класах.

Наша школа тільки перший рік перейшла на викладання рідною мовою. Ми ще і зараз в скрутному становищі з українськими виданнями. Та ж доля спіткала не лише нашу школу. Нам особливо не вистачає літератури для середнього шкільного віку з історії України, з питань релігії і віри. А така книжка як „Україна. Історія“ О. Субтельного одна на всю школу.

Бажаю вам успіху у вашій творчій роботі, наснаги і натхнення!

Вчителі СШ №24 (м. Чернігів, вул. Толстого, 148).
1993 р.

НЕЩОДАВНО член дрогобицької „Просвіти“ М. Муль привіз нам книги, видані „Відродженням“. Вони подаровані місцевим школам, бібліотекам, дошкільним закладам та військовим частинам.

Дуже вдячні вам!

Сергій Черняков,
заступник голови Чернігівської обласної організації УРП.
1993 р.

КНИЖКОВА ПРОДУКЦІЯ ВИДАВНИЧОЇ ФІРМИ „ВІДРОДЖЕННЯ“

1990 р.

1. Молитовник греко-католицької церкви.– 150000.
2. **Митр. Андрей Шептицький.** Правдива віра. *Пастирський лист 1909 р.*– 100000.
3. **Дмитро Дорошенко.** Нарис історії України.– 6000.
4. Історія України для дітей.– 10000.
5. **Василь Іванишин.** Українська церква і процес національного відродження.– 60000.
6. **Василь Іванишин, Ярослав Радевич-Винницький.** Мова і нація. *Методичні матеріали про місце і роль мови в національному відродженні України*.– 15000.
7. А ми тую червону калину / **Упор. Зиновій Бервецький.** *Пісні національно-визвольної боротьби*.– 30000.

1991 р.

8. **Др. Дмитро Донцов.** Дух нашої давнини.– 50000.
9. Історія України. *Короткий огляд*.– 30000.
10. **Петро Полтава.** Хто такі бандерівці та за що вони борються? – 30000.
11. **Юрій Липа.** Ліки під ногами.– 50000.
12. Злочини комуністичної Москви в Україні вліті 1941 року.– 30000.
13. **Андрій Чорний.** Що говорила пророчня Михальда про велику світову війну.– 30000.
14. Молитвопісенник для дітей / **Упор. Вячеслав Умнов.**– 30000.
15. Нам пора для України жить. *Шкільний співаник* / **Упор. Степан Ковальчин, Петро Гушоватий.**– 50000.
16. Благослови, мати, весну зустрічати. *Гаївки* / **Упор. Зеновій Бервецький.**– 20000.
17. **Мирослав Маринович.** Україна на полях Святого Письма.– 5000.
18. **Наталія Полонська-Василенко.** Історія України. 1990–1923 рр.– 100000.
19. **Василь Іванишин, Ярослав Радевич-Винницький.** Мова і нація. *Видання друге, доповнене*.– 40000.
20. **Адам Войтюк.** Корифеї рідного слова. Т. Шевченко, І. Франко, Л. Українка, В. Стефаник.– 1000.
21. **Степан Стельмащук.** Під знаком його доброти. Спогади про С. Людкевича.– 2000.
22. **Роман Пастух, Петро Сов'як.** Історія Дрогобича в датах, подіях і фактах.– 10000.
23. **Роман Пастух.** Рідна школа в Дрогобичі.– 5000.

24. **Атена Пашко.** На перехрестях. *Вірші*.– 6500.
25. **Руслан Щуплакевич.** Серціо. *Поезії*.– 3000.
26. **Леся Голяк та ін.** Горішня брама. *Поетичний збірник*.– 1000.
27. **Іван Нечуй-Левицький.** Український гетьман Іван Виговський.– 5000.
28. **Олег Баган.** Іван Франко і теперішнє становище нації.– 1000.

1992 р.

29. **Любомир Винар.** Силуети епох. Д. Вишневецький, М. Грушевський.– 10000.
30. **Василь Іванишин.** Нація. Державність. Націоналізм.– 35000.
31. **Ганна Гром.** Нагуєвичі – батьківщина Івана Франка.– 10000.
32. Історія України. *Короткий огляд*.– 150000.
33. **Олекса Мишанич.** „Карпаторусинство“, його джерела й еволюція у XX ст.– 5000.
34. Мала історія України.– 100000.
35. **Василь Іванишин, Ярослав Радевич-Винницький.** Мова і нація. *Видання третє, доповнене*.– 20000.
36. **Я. Ярославенко.** Співаник Торбана з нотами. *Передрук видання 1927 р.*– 10000.
37. **Віктор Рафальський.** Слухай, моя Україно! *Поезії*.– 1000.
38. **Йосип Фиштик.** Вітаюся зі світом. *Поезії*.– 2000.
39. **Валентина Штинько.** Тінь сльози. *Поезії*.– 2000.
40. **Вячеслав Умнов.** Калинова журба. *Вірші*.– 1500.

1993 р.

41. Матеріали наради Об'єднання Українських Націоналістичних сил Дрогобиччини (22.11.92 р.) / **Упор. Олег Баган, Богдан Червак.**– 2000.
42. **Дмитро Соловей.** Голгота України.– 20000.
43. **Микола Лебедь.** УПА. Німецька окупація України.– 25000.
44. **Марія Козак-Дзядик.** Віхи життя, віхи історії.– 2500.
45. **Микола Лисенко.** Релігійні твори для мішаного хору.– 5000.
46. **Жанна Ковба.** „Просвіта“ – світло, знання, добро і воля українського народу. *(До 125-річчя від дня заснування)*.– 3000.
47. **Пітер Мейл.** Звідки я знайшовся.– 150000.
48. **Михайло Шалата.** Із плину літ. *55 поезій*.– 2000.
49. **Роман Скиба.** Листопадом назвуть мене. *Поезії*.– 2000.
50. **Роман Скиба.** Осінь на місяці, або усміх дракона. *Поезії*.– 2000.
51. **Михайло Костів.** Тактика. *Збірка сатири і гумору*.– 5000.

1994 р.

52. **Михайло Базар, Олег Базар.** Криниця в Шишаках. Епітафія.– 3000.

53. **Олег Баган.** Націоналізм і націоналістичний рух.– 20000.
54. **Віктор Рафальський.** Незвичайні пригоди трьох обормотів у Країні Чудес.– 2000.
55. **Віктор Рафальський.** Зойк і лють. Роман-поема.–1000.
56. Кривава книга. *Передрук видань 1919 та 1921 років*.– 10000.
57. **Віктор Рафальський.** Слухай, моя Україно! *Друге видання*.– 1000.
58. **Василь Іванишин, Ярослав Радевич-Винницький.** Мова і нація. *Видання четверте, доповнене*.– 30000.
59. **Лесь Танюк.** Хто з'їв моє м'ясо? – 5000.
60. **Богдан Червак.** Образ гетьмана Виговського в українській літературі.– 2000.
61. **Роман Скиба.** Тінь сови. *Поезії*.– 2000.
62. **Віктор Рафальський.** Під дамокловим мечем. *Сучасна драма*.– 2000.
63. **Микола Іванович.** Запалити свічу. *Поезії*.– 2000.
64. **Василь Слапчук.** Німа зозуля. *Поезії*.– 2000.
65. Декларація прав людини очима дітей / **Упор. Мирослав Маринович.**– 5000.
66. **Дмитро Гулей.** З Ходорівщини через Канаду – в Україну.– 5000.
67. Репресована Церква *(серія „Літопис Голготи України", т. 2)* / **Упор. Вячеслав Цвєтков.**– 3000.
68. **Петро Полтава.** Хто такі бандерівці та за що вони борються? *Видання друге*.– 10000.
69. **Володимир Крижанівський, Василь Новоринський, Олег Максименко, Зеновія Гринах-Чабан.** Донецькі полини. *Поезії*.– 2000.
70. **Мирослав Савчин.** Якщо бажаєш щасливим бути. *(Основи психологічних знань для старшокласників)*.– 1000.
71. **Роман Сов'як.** Остап Нижанківський. *Нарис про життя і творчість*.– 3000.
72. **Мирон Нестерчук.** Свитязь. *Волинська легенда*.– 1000.
73. Ярославська гімназія. Книга пам'яті з нагоди 50-річчя останньої матури / **Упор. Ігор Гнаткевич.**– 1000.
74. **Мартен Феллер.** Пошуки, роздуми і спогади єврея, який пам'ятає своїх дідів, про українські взаємини, особливо ж про мови і ставлення до них.– 5000.
75. **С. В. Бегей, С. С. Бегей, І. Д. Мізерник.** Поліпшення та раціональне використання лук Передкарпаття і Карпат.– 2000.

1995 р.

76. **Анатоль Бедрій.** Борець і мученик за Україну – д-р Володимир Горбовий.– 3000.
77. **О. Петро Біланюк.** Божа істина, краса і любов.– 2000.
78. **Петро Полтава.** Кто такие бандеровцы и за что они борются? *Видання третє, доповнене*.– 10000.
79. **Іван Волчко-Кульчицький.** Історія села Кульчиць і роду Драґо-Сасів.– 2000.

80. **Іван Филипчак.** Анна Ярославна – королева Франції.– 4000.
81. **Любов Проць.** Горобина ніч. *Поезії*.– 2000.
82. **Климентій Михайлюк.** Криниця. *Поезії, проза, публіцистика*.– 2000.
83. **Климентій Михайлюк.** Сповідь. *Поезії*.– 2000.
84. **Ігор Павлюк.** Скляна корчма. *Лірика*.– 500.
85. Українська державна чоловіча гімназія у Перемишлі / **Упор. Ігор Гнаткевич.**– 1000.
86. Український Інститут для дівчат у Перемишлі / **Упор. Ігор Гнаткевич.**– 800.
87. **Мирон Вачевський.** Основи наукової інформації.– 4000.
88. **Роман Берест.** Історія профспілкового руху на Західній Україні.– 5000.
89. Герої Крут. Лицарський подвиг юнних українців 29 січня 1918 р. / **Упор. Іван Ільєнко.**– 7000.
90. **Михайло Сеньків, Іван Думинець.** З історії боротьби за соборність українських земель. 1917–1945 рр.– 1000.
91. **Теодора Савчинська.** Писанкове порання. *Поезії*.– 3000.

1996 р.

92. **Олег Баган, Зеновій Гузар, Богдан Червак.** Лицарі духу. *(Українські письменники-націоналісти-„вісниківці")*.– 3000.
93. **Ігор Нижник.** Право на сльозу. *Поезії*.– 1000.
94. **Ольга Яворська.** Зелений зарінок. *Поезії*.– 1000.
95. **Юрко Островершенко.** Вхідчини. *Поезії*.– 1000.
96. **Євген Хробак.** Іду в життя. *Поезії*.– 3000.
97. **Богдан Червак.** Український націоналізм: дослідження, інтерпретації, портрети.– 1000.
98. **Петро Іванишин.** Олег Ольжич – герольд нескореного покоління.–1500.
99. **Мирослав Савчин, Леся Татомир.** Як навчити учнів-підлітків учитися. Методичиний посібник для вчителів і шкільних психологів.– 500
100. **Василь Слапчук.** Мовчання адресоване мені.– 1500.
101. **О. Іван Шевців.** Духовні читання на Неділі й Свята для роздумів духовних та мирян.– 1500.
102. **Орісон Марден.** Воля й успіх.– 2000.
103. **Ірина Сеник.** Заґратована юність.– 1000.
104. **Юрій Борець.** Яка вартість України-Руси і кому?– 3000
105. **Степан Шухевич.** Українська скорбна мати. *Спомин*.– 3000.
106. **Льонгин Турканик.** Пройденими шляхами.– 1000.
107. **Павло Штепа.** Московство. Його походження, зміст, форми й історична тяглість.– 2000.
108. **Климентій Михайлюк.** Правда кличе. *Поезія, проза, публіцистика*.– 1000.
109. **Михайло Сеньків, Іван Думинець.** Західно-Українська Народна Республіка. 1918–1919 рр.– 500.
110. **Степан Сич.** Дим отчого краю. *Поезії*.– 1000.

1997 р.

111. **Г. Янісів, М. Янісів.** Посібник з французької мови для І курсу факультету іноземних мов. *Практика усного мовлення*.– 200.
112. **Павло Штепа.** Московство. *Видання друге*.– 2500.
113. **Михайло Шалата.** Година для праці настала... *Статті, есе, усні виступи*.– 1000.
114. Краю-розмаю. *Із репертуару народного вок.-хор. ансамблю „Пролісок“ Дрогобицького пединституту ім. І. Франка* / **Упор. Петро Гушоватий, Степан Ковальчин.**– 1000.
115. Основи Христової віри / **Упор. Михайло Сенів.**– 5000.
116. Партизанськими дорогами з командиром „Залізняком“ / **Упор. Ігор Гнаткевич.**– 2000.
117. **Ярослав Радевич-Винницький.** Україна: від мови до нації.– 3000.
118. Сакральне мистецтво Бойківщини. *Перші наукові читання* / **Упор. Лев Скоп.**– 500.
119. Дрогобичинна – земля Івана Франка / **Упор. Михайло Шалата.**– Том 4.– 3000.
120. **Володимир Грабовецький.** Історія Калуша.– 3000.
121. **Олесь Бабій.** Зродились ми великої години.– 2000.
122. Сакральне мистецтво Бойківщини. *Другі наукові читання* / **Упор. Лев Скоп.**– 1000.
123. **Іван Павліха.** Гечі-печі поза плечі.– 1000.
124. **Марія Проць, Василь Мірчук, Алла Савшак.** Ой, яка чудова українська мова.– 200.
125. **Марія Проць, Василь Мірчук, Наталя Беднарчук.** Абетка.– 200.
126. **Віктор Рафальський.** І... трохи музики.– 1000.
127. **Микола Скиба.** Розповді про слово.– 1000.
128. **Михайло Сеньків, Іван Думинець.** Колективізація сільського господарства в західних областях України. 1944–1952 рр.– 1000.
129. **Іван Думинець, Михайло Сеньків.** Ватажки народних повстань в Україні.– 1000.
130. **Микола Михальченко, Зореслав Самчук.** Україна доби межичасся.–1000.
131. Приватна Дівоча гімназія „Рідної Школи“ УПТ ім. Іллі та Івани Кокорудзів у Львові / **Упор. Стефанія Юсько, Оксана Старчук-Тузяк.**– 500.
132. **Григорій Ващенко.** Вибрані педагогічні твори.– 2000.
133. Система соціально-страхової медичної опіки в Україні. *Матеріали 2-ої науково-практичної конференції 12.04.97 р.* / **Упор. Юрій Ковалів, Богдан Трач.**– 300.
134. **Мирон Вачевський.** Основи економічних знань.– 500.
135. **Михайло Шалата.** Копа. *Поезії*.– 1000.
136. **Микола Сеньків.** Гірка чаша волі.– 1000.
137. **Мирослав Савчин.** Якщо бажаєш щасливим бути. (Основи психологічних знань та культури для старшокласників і юнацтва). *Видання друге: виправлене і доповнене*.– 1000.

138. Дивосвіт художника із синіх гір / **Упор. Вячеслав Цвєтков.**– 1000.
139. **Іван Фідик.** Лоно материзни. *Поезії*.– 1000.
140. **Омелян Вишневський, Ольга Кобрій, Марія Чепіль.** Теоретичні основи педагогіки. *Дидактичні аспекти*.– 230.
141. **Володимир Чапельський.** Я любив їх усіх.– 500.
142. Борислав: минуле і сучасне. *Матеріали конференції* / **Упор. Олег Микулич.**– 100.
143. **Володимир Левицький.** Стан складових компонентів простої рефлекторної дуги в постнатальному розвитку.– 500.

1998 р.

144. Ціннісні орієнтації в громадському становленні особистості. *Науково-методичиний збірник*.– 300.
145. Бюллетень № 6–7 Референтури „Здоров'я“ Львів. орг. КУН / **Упор. Богдан Трач, Юрій Ковалів.**– 300.
146. **Михайло Гуняк.** Роман І. Франка „Перехресні стежки“: Світоглядно-антропологічний аспект.– 1000.
147. **Омелян Крайківський.** „Визволителі“.– 1500.
148. **Євген Титикайло.** Три суті надії. Вибрані поезії.– 500.
149. **Мартен Феллер.** Пошуки, спогади, роздуми єврея, який пам'ятає своїх дідів, про українсько-єврейські взаємини, особливо про нелюдське і людяне в них.– 2500.
150. **Любов Дацюк.** Англо-український словник складних іменників.– 1000.
151. **Марія Прокопець.** Я до серця вашого іду. *Поезії*.– 600.
152. **Михайло Пуга.** У жука толока. *Вірші для дітей*.– 2000.
153. **Роман Пастух.** Дрогобицькі бувальщини.– 1000.
154. **Марія Прокопець.** На Великоднім рушничку.– 2000.
155. **Зеновій Кос.** Пісні Зеновія Коса.– 500.
156. **Степан Стельмащук.** Дванадцять українських коляд. *Для мішаного хору*.– 1000.
157. Народний хор „Карпати“ / **Упор. Петро Гушоватий.**– 300.
158. **Эвальд Варес.** Реальный путь профилактики кариеса и пародонтоза.–100.
159. **Степан Бандера.** Перспективи Української Революції.– 4000.
160. **Іван Гнатюк.** Стежки-дороги. *Спомини*.– 1000.
161. **Ігор Галян.** Саморегуляція оцінних ставлень вчителя у педагогічній взаємодії.– 500.
162. **Михайло Сеньків, Іван Думинець.** Історичні портрети князів Русі-України.– 1000.
163. **Дмитро Луцик.** Дидактика початкової школи.– 1000.
164. Сакральне мистецтво Бойківщини. *Треті наукові читання* / **Упор. Лев Скоп.**– 150.
165. **Мирослав Савчин.** Загальна психологія. *Ч. 1*.– 1000.
166. **Мирослав Савчин.** Загальна психологія. *Ч. 2*.– 1000.
167. **Степан Бандера.** З невичерпного джерела.– 10000.

168. **Микола Бідочко.** В перипетіях долі.– 1000.
169. **Леся Татомир.** Психолого-педагогічні умови розвитку відповідальності у школярів.– 1000.
170. Капелан УПА о. Василь Шевчук-„Кадило“ / **Упор. Роман Пастух**.– 1000.

1999 р.

171. **Євген Титикайло.** Бориславські сонети.– 1000.
172. **Богдан Януш.** Кришталеві дзвони. *Поезії*.– 2000.
173. **Олександр Домбровський.** На порозі 2000-ліття. *Поезії*.– 300.
174. **Людомир Філоненко.** Ярослав Барнич. *Науково-популярний нарис про життя і творчість*.– 1000.
175. **Микола Когут.** Калущина в іменах.– 1000.
176. **Микола Когут.** Повстанська доля „Байрака“.– 1000.
177. **Степан Бандера.** Перспективи Української Революції. *Видання друге*.– 2000.
178. **Антоніна Листопад.** Свячена вода. *Поезії*.– 1000.
179. **Эвальд Варес, Филипп Онищук.** Пародонтоз.– 500.
180. **Климентій Михайлюк.** Голос серця.– 1000.
181. **Петро Іванишин.** Петро Скунць. Силует поета на тлі епохи.–1000.
182. **Іванна Лучаківська.** Інтелігенція західних областей України у суспільно-політичному житті (вересень 1939–1941 рр.).– 500.
183. Українські народні співаночки / **Упор. Тетяна Ковальчук**.– 500.
184. **Ірина Голодненко, Марія Федурко, Галина Філь.** Методичні рекомендації для самостійної роботи студентів 3-го курсу „Сучасна українська мова“.– 400.
185. Психолого-педагогічні основи наступності й перспективності у навчально-виховній роботі між дошкільними закладами, сім'єю та початковою школою. *Мат. Всеукраїнської науково-практичної конференції* / **Упор. Галина Філь**.– 60.
186. **Ірина Голодненко, Марія Федурко, Галина Філь.** Лінгвістичний аналіз у вузі.– 1000.
187. **Микола Кузьмак.** Взаємозв'язки між тиреоїдним статусом і етаболізмом глікопротеїдів в організмі ссавців.– 500.
188. Перекладознавчі студії. *Український науковий збірник* / **Упор. Роксоляна Зорівчак**.– *Вип. 1*.– 200.
189. **Ірина Сеник.** В нас одна Україна.– 1000.
190. **Вячеслав Умнов.** Тобі і вам. *Поезії*.– 1000.
191. **Маркіян Ковальчук.** Під вітрилом надії. *Збірка поезій*.– 500.
192. **Тетяна Гретченко.** Психологічні основи навчальних технологій.– 500.
193. Дрогобицькі храми Воздвиження та Святого Юра у дослідженнях. *Перші читання* / **Упор. Лев Скоп**.– 200.
194. Цілющі мелодії Трускавця. *Патріотичні і жартівливі пісні* / **Упор. Степан Канда**.– 200.

2000 р.

195. **Доменіко Чімароза.** Сонати в перекладі для бандури / **Упор. Олександр Верещинський**.– Збірник 1 (№№ 1–11). *Переклав Олександр Верещинський*.– 100.
196. **Доменіко Чімароза.** Сонати в перекладі для бандури / **Упор. Олександр Верещинський**.– Збірник 2 (№№ 12–18). *Переклав Олександр Верещинський*.– 100.
197. Збірник старовинних сонат в перекладі для бандури / **Упор. Олександр Верещинський**. *Переклав Олександр Верещинський*.– 100.
198. **Ігор Вовк.** Світанок опівночі. Поезії.– 100.
199. Дрогобицькі храми Воздвиження та Святого Юра у дослідженнях. *Другі читання* / **Упор. Лев Скоп**.– 200.
200. **Ольга Яворська.** Висока година. *Поезії*.– 1000.
201. **Олександр Домбровський.** Ти був зі мною. *Поезії*.– 150.
202. **Микола Когут.** Підгірки: минуле і сучасне.– 1000.
203. **Олена Галян, Ігор Галян.** Особистісні та професійні чинники становлення і розвитку індивідуального педагогічного стилю.– 500.
204. **Ольга Катрич.** Стиль музиканта-виконавця (теоретичні та естетичні аспекти).– 500.
205. Дмитро Котко та його хори / **Упор. Степан Стельмащук**.– 1000.
206. **Роман Пастух.** Дрогобицькі вулиці. *Історичний довідник-путівник*.– 500.
207. Пелюстки троянди. *Поезії* / **Упор. Галина Заруба**.– 600.
208. **Богдан Януш.** Відлуння пройдених доріг. *Поезії*.– 500.
209. **Миколо Бідочко.** Боги в житті людей стародавнього світу.– 500.
210. **Олекса Різниченко.** З людей.– 1000.
211. Німецька мова в сучасному світі / **Упор. Василь Лопушанський**.– 300.
212. **Павло Штепа.** Московство. *Видання третє*.– 7500.
213. **Михайло Богаченко.** Посвята в орачі.– 500.
214. **Василь Іванишин.** Українська ідея і перспективи націоналістичного руху.– 10000.
215. **Василь Лопушанський, Тарас Пиц.** Німецькомовні лексичні запозичення у говорах Західної України.– 200.
216. Василь Барвінський. *Статті та матеріали* / **Упор. Володимир Грабовський**.– 200.
217. **Мирослав Савчин.** Соціальна психологія. *Підручник для студентів ВУЗів*.– 1000.
218. **Богдан Башак.** А над усе – любов. *Поезія*.– 1000.
219. **Роман Пастух.** Сонце і тіні. *Вірші і поеми*.– 300.
220. **Віра Котович.** Походження назв населених пунктів Опілля.– 500.
221. **Тимофій Бордуляк.** Нація і національна ідея.– 1000.
222. **Богдан Башак.** Апостол. *Поезії*.– 1000.
223. **Ірина Голодненко, Дмитро Луцик та ін.** Українська мова. Збірник диктантів. *Навчально-методичний посібник для абітурієнтів та студентів педуніверситетів*.– 500.

2001 р.

224. **Микола Когут.** Командир Різун.– 1000.
225. **Микола Когут.** Герої не вмирають. *Кн. 1.*– 1000.
226. **Ольга Яворська.** Запізніла зустріч. *Повісті, оповідання та новели.*–1100.
227. **Микола Стасюк.** Краса синівської любові.– 500.
228. **Леся Бондарук.** Михайло Сорока.– 4000.
229. **Ігор Набитович.** Леонід Мосендз – лицар Святого Ґрааля.– 1000.
230. **Євген Титикайло.** Дні і ночі Волині.– 1000.
231. **Володимир Фрайт.** Легеневе кровопостачання, гіпертензія і туберкульоз.– 500.
232. Воскресни в кожнім серці, Україно! *Поезії* / **Упор. Микола Яворський.**– 1000.
233. **Богдан Башак.** Альтруїзм. *Поезії.*– 1000.
234. **Богдан Башак.** Апологія. *Поезії.*– 1000.
235. Дрогобицька станиця 1-ої Української Дивізії УНА / **Упор. Михайло Мацюпа.**– 120.
236. **Михайло Шалата.** З Шевченком – у нове тисячоліття.– 500.
237. **Петро Сов'як.** З дітьми і для дітей.– 50.
238. **Тарас Романів, Світлана Щудло.** Соціологія: плани та методичні поради до семінарських занять.– 500.
239. **Петро Іванишин.** Вульгарний „неоміфологізм": від інтерпретації до фальсифікації Т. Шевченка.– 1500.
240. **Богдан Януш.** Рубаї.– 500.
241. **Андрій Грущак.** Волоща – отча земля.– 300.
242. Гуманітарна освіта України на межі століть. *Збірник наукових праць.* / **За заг. ред. Віктора Андрущенка та Валерія Скотного.**– *Вип. 4.*– 500.
243. **Микола Бідочко, Павло Пундій.** Писаний і неписаний літопис Косова.– 1000.
244. Поліфонічні твори для зарубіжних композиторів / **Упор. Олександр Верещинський.** *Перекладення для бандури О. Верещинського.*– 150.
245. **Стефен Геллер.** Етюди в перекладі для бандури / **Упор. Олександр Верещинський.** *Переклав О. Верещинський.*– 100.
246. **Марія Чепіль.** Теорія і практика формування національної свідомості дітей та молоді Галичини. (Друга половина XIX – перша третина XX ст.).– 500.
247. **Омелян Вишневський, Ольга Кобрій, Марія Чепіль.** Теоретичні основи педагогіки / Курс лекцій за ред. проф. О. Вишневського.– 500.
248. **Василь Іванишин.** Непрочитаний Шевченко.– 5000.
249. **Петро Бобик.** Видавнича фірма „Відродження" – для відродження України.– 500.

2002 р.
(підготовлено до друку)

250. **Ганна Гром.** Нагуєвичі.– 1000.
251. **Стефанія Шумило.** З любов'ю до рідного краю. *Поезії.*– 1000.
252. **Роман Пастух.** Дрогобич давній і сучасний.– 1000.
253. **Таїсія Громада.** Квіти Водолія. *Поезії.*– 500.
254. **Ігор Нижник.** Білі вівці на Чорній горі. *Вибрані поезії.*– 250.
255. **Олександр Домбровський.** Окрушини. *Поезії.*– 300.
256. **Надія Дичка.** Пора півоній. *Поезії.*– 800.
257. **Тарас Гарасимів.** Принципи права соціального забезпечення України.– 300.
258. Бориславський ізмарагд / **Упор. Роман Соловчук.**– 1500.
259. **Петро Іванишин.** Поезія Петра Скунця. (Художнє вираження національно-духовної ідентифікації ліричного героя).– 500.
260. **Олександр Верещинський.** Вокальні твори в супроводі бандури.– 100.
261. **Микола Когут.** Визначні люди Калущини. Біографічний довідник. *Видання друге, виправлене, доповнене.*– 500.

ВІД РЕДАКТОРА

О Матінко Божа!
Обійми розкрий
у браму безсмертя
введи свого сина!
І дай йому знати:
живе його справа –
помалу на ноги
встає Україна!

Студія „Молоді пера"
(керівник Д. Верещинська)
Дрогобич, 13.10.2001 р.

Коли ця книжка була написана, відредагована і здана до друку, сталося непоправне. Замість готуватися до її презентації, працівникам „Відродження" судилося пережити дві події з однаково трагічним змістом.

Раптово, абсолютно несподівано відійшов у засвіти формально технічний редактор, насправді ж чи не найцінніший і, без сумніву, найуніверсальніший трудівник „Відродження“ Євген Гнатик, а через три тижні після важкої недуги осиротив фірму і її засновник та незмінний президент Петро Бобик. Про наші почуття, спричинені цими подіями, від яких ми не відійшли й досі, хай засвідчать некрологи, що їх нам довелося писати у ці наповнені смутком і тугою дні:

Галицька зоря.– 19 жовтня 2001 р.

ПАМ'ЯТІ ТОВАРИША

Несподівано перестало битися серце мудрої і доброї людини, прекрасного сім'янина, діяльного українського патріота Євгена Гнатика. Його відсутність довго відчуватиме громадськість Дрогобича, та й не тільки Дрогобича.

Народився Є. Гнатик 1929 р. в с. Одрехова, на предковічній українській землі, яка тепер перебуває в межах польської держави. 1944 р. помер його батько, а мати з 6 дітьми вимушена була переселитися на Тернопільщину. Тут Євген закінчив зооветеринарну школу, бухгалтерські курси, опанував статистику. До Дрогобича прибув 1954 р., працював в облстатуправлінні. Після ліквідації Дрогобицької області 1959 р. почав працювати на долотному заводі, де пройшов шлях від учня слюсаря до начальника відділу. 1962 р. перейшов на завод газової апаратури. Одночасно здобував вищу економічну освіту в Київському інституті народного господарства. Отримавши диплом, 1968 р. очолив відділ економіки, згодом став головним економістом заводу.

Від 1991 р. Є.Гнатик працював технічним редактором видавничої фірми „Відродження“. Але його діяльність не вичерпувалася посадовими обов'язками: був він і за економіста, і за менеджера, і за господарника, і за гостинного господаря. Без його участі не вийшла жодна книжка, брошура чи календар, у його кабінеті перетиналися шляхи прихильників українського друкованого слова з різних міст і сіл України, з Канади, Польщі, Німеччини, США, Росії, Австралії, Білорусі. Кожен відвідувач зустрічав щире прийняття, отримував добру пораду, а часом і допомогу.

Плідною була громадська робота Є. Гнатика як провідного члена „Просвіти“ і товариства „Лемківщина“. Всюди, де він був, існувала атмосфера порядності, врівноваженості, толерантності,

взаємоповаги, інтелігентності. Є. Гнатик відрізнявся почуттям внутрішньої дисципліни і винятковою працьовитістю. Він усвідомлював, що справжню вартість у житті має тільки те, що людина робить для інших людей. Тому дбав про сім'ю і родину, відповідально ставився до своїх службових і громадських обов'язків, до праці в ім'я України й українців світу.

Тяжко писати про Євгена Гнатика в минулому часі. Душа відмовляється сприйняти те, що більше не зустрінемось із цією стрункою, усміхненою людиною, не обміняємось новинами і жартами, що книжки, роботу над якими він не встиг закінчити, вийдуть із його прізвищем у жалобній рамці, що авторів цих книжок він не привітає з виходом у світ їхніх праць.

Шкода, жаль. Єдине, що може бути хоть якоюсь утіхою, це усвідомлення того, що ім'я Євгена Гнатика назавжди залишиться на тих 2,5 мільйонах примірників книжок, які розійшлися по всьому українському світу, що його рід продовжується у синові і внукові, що пам'ять про нього і його добрі справи житимуть завжди у серцях людей, які його знали.

Спи спокійно, дорогий наш Друже! Хай буде тобі пером дрогобицька земля.

Видавнича фірма „Відродження“, Товариство „Просвіта“, Товариство „Лемківщина“, Товариство „Бойківщина“.

Галицька зоря.–13 листопада 2001 р.

ПАМ'ЯТІ ПОБРАТИМА

8 листопада пішов із життя Петро Бобик. Перестало битися серце мужнього, діяльного патріота України, засновника і президента першого в Україні новітнього часу національно-патріотичного видавництва „Відродження“. Українство понесло тяжку втрату.

Народився Петро Бобик 15 квітня 1942 року в с. Руда на Ходорівщині у чесній українській родині. Його батько, Йосип, був активним учасником українського національного руху, членом „Просвіти“. Петро закінчив середню школу в сусідньому селі Підністрянах, пізніше – факультет журналістики Львівського університету ім. І. Франка. Працював за скеруванням на Хмельниччині, пізніше переїхав до Дрогобича.

По-справжньому українська душа Петра Бобика почала розкриватися в роки горбачовської перебудови. П. Бобик очолив товариство книголюбів, у якому збиралися національно свідомі

дрогобичани, проводили заходи, спрямовані на утвердження українських ідеалів. Там виникла ідея створити видавництво, яке друкувало б заборонену літературу, заповнювало „білі плями“ нашої історії, публікувало художні твори і наукові праці талановитих авторів. Перші книги – Н. Полонської-Василенко, Д. Донцова, молитвенники та ін.– друкували у Прибалтиці і таємними шляхами перевозили в Україну. Це була дуже небезпечна гра проти комуністичного режиму. Але Петро Бобик і його побратими мужньо провадили цю гру в ім'я перемоги української ідеї.

З усамостійненням України видавнича фірма „Відродження“ стала чи не найпопулярнішим видавництвом в українському світі. Друкувалися у Дрогобичі автори з Канади, США, Австралії та ін. країн. Книги „Відродження“ розійшлися по різних краях, насамперед на центральній і східній Україні. Загалом видано близько 250 назв книг накладом понад 2,5 мільйона примірників. Ці книжки нині читають школярі і студенти, духовні особи і політики, науковці і військовики. На кожній із них написано: президент фірми „Відродження“ Петро Бобик.

Надто рано прийшла до нього смерть. Не дописана книга про рідне село, не вийшли ще друком його книжка про „Відродження“ й упорядкована ним книжка „Українське різдво“. Чекає на вихід у світ ціла низка цікавих, а головне – потрібних книг, брошур, підготовлених до друку працівниками „Відродження“ під керівництвом президента. Але він їх уже не побачить, не привітає їх авторів, не подякує своїм співробітникам. Сумно і боляче це усвідомлювати. Бо на таких людях, як Петро Бобик, трималося і тримається нині українство. Не надто їх багато, і, коли хтось із них відходить, це стає незагойною раною в суспільстві. Отож, стоячи в задумі біля його могили, мусимо ясно зрозуміти, що найкращим виявом нашої шани для його пам'яті має бути самовіддана праця в ім'я ідеалів, яким він жертовно служив.

Прощай, дорогий побратиме! Хай буде тобі пером українська земля. Твоє ім'я назавжди залишиться у пам'яті українства.

Видавнича фірма «Відродження», ГСПО „Тризуб“,
Товариство „Просвіта“, Товариство „Україна–світ“,
Товариство „Бойківщина“, Редакція часопису „Галицька Зоря“.

Були слова співчуття від українців з різних міст і різних країв:

Вражені звісткою про передчасну смерть Петра Бобика. Сумуємо разом з вами та родиною. Він упав на вівтарі нашої незалежності, для якої зробив більше, ніж будь-хто. Своє відродження він оплатив найдорожчим – життям, і в цьому запорука його безсмертя.

Степан та його київські однодумці.
Київ.

Сумна звістка глибоким болем сколихнула наші серця. Разом із родиною, друзями, колегами, однодумцями сумуємо з приводу передчаснної смерті світлої пам'яті Петра Бобика. Прийміть наші найщирі співчуття.

Валентина Штинько, Орест Хмельовський, Василь Слапчук.
Луцьк.

Разом з вами дуже сумую і співчуваю тяжкій втраті людини, яка всіма своїми діями, думками була віддана Україні, її процвітанню, процвітанню фірми. Дякую, мій друже, за те, що ти був таким самовідданим. Таким ти назавжди залишишся в нашому серці.

Таня.
Красний Лиман.

Дрогобиче, прийми мої співчуття. Дорогі мої „відродженці“, плачу разом з вами над труною великого дрогобичанина – дорогого Петра Бобика. Мої сльози – через усю Україну. Гірким дощем моя печаль. Скорботним вінком через жовтий простір. Незамінима втрата. Плач, Україно. Стелися книжками. В останню дорогу Книговидавця.

УКРАЇНСЬКИЙ БІЛЬ

Хочу, щоб мені не боліло.
І хочу в село.

П. Бобик

Востаннє усміхнулась рідна хата.
А ти – на хвилях Довгої Ріки.
Болять тобі осквернені струмки.
Сьогодні день Жалю і День Жалоби!
Ми поруч всі. Рука біля руки!

Болить тобі, дрогобиччю, Дрогобич,
Болять усі невидані книжки,
Болить тобі, Вкраїнцю, Україна...

Велика туга. І велика рана.
Рушник в дорогу. І чумацька сіль.
Болять тобі...
Болить не перестануть!
Бо не вмирає Український Біль.

Антоніна Листопад.
Краснодон.

БОРОЗНА

Незабутнім діячам національного відродження
Петрові Бобикові та Євгенові Гнатикові

Відходять наші побратими
Із літ відродження щораз
У підземелля нелюдиме,
Де зупиняється і час.

Навіщо Бог їх забирає,
Коли роботи – через край?
Ніхто не скаже, бо не знає,
І наче в серце меч – відчай.

Чини й посади – лиш позлітка,
Рахунки в банку – знак жади,
Інакша в них була відмітка –
Рівняти правдою хребти.

Із чистим словом до народу
Минули свій життєвий пруг,
І як поверне на погоду –
Медами їх запахне луг.

Нема їм рівної заміни:
Природа рівності не зна,
Та у розвої України
І їх лишилась борозна.

Хтось має з каменю надгробок,
Когось холодна тисне сталь,
А їх нев'янучий доробок
Вписала вічність на скрижаль.

Роман Пастух.
Дрогобич.

Сотні людей, які приходили тоді у „Відродження відпровадити в останню дорогу Євгена Гнатика і Петра Бобика, з тривогою запитували: що буде з фірмою? Бо ж не можна дати загинути „Відродженню“. Обов'язок тих, що залишилися на фірмі, та й усіх свідомих українців, зробити все, щоб фірма – зачинателька вільного українського книговидання й надалі працювала в ім'я нашої національної ідеї.

Тяжко „Відродженню“ без його корифеїв. Але фірма продовжує робити свій внесок у справу, якій вони жертовно служили. І це найкращий вияв шани їхній пам'яті.

Євген Гнатик і Петро Бобик були людьми, життя яких може слугувати потвердженням слів, що після нас залишається тільки те, що ми встигли зробити для інших – для свого краю, своєї країни.

Безсмертя людини – в її ділах.

Я. Радевич-Винницький

Бобик Петро

Видавництво „Відродження" –
для відродження України

Президент фірми *Петро Бобик*
Технічний редактор *Євген Гнатик*

Головний редактор *Василь Іванишин*
Літературний редактор *Ярослав Радевич-Винницький*

Відповідальний за випуск *Ігор Бабик*

Підписано до друку з готових діапозитивів 30.11.01.
Формат 60x84$^{1}/_{16}$. Папір офс. № 1. Гарнітура SchoolBook. Офсетний друк.
Умовн. друк. арк. 5,13. Обл.-вид. арк. 3,91.
Наклад 500 прим. Зам. № 1203.

Видавнича фірма «Відродження»
82100, м. Дрогобич, вул. Т. Шевченка, 2.
Тел. (office): (03244) 3-73-59. Факс (office): (03244) 3-72-93.
Тел./факс (видавничий відділ): (0322) 40-59-39.
E-mail: babyk@lviv.farlep.net

Поліграфічний технікум УАД
79005, м. Львів, вул. В. Винниченка, 12.
Тел.: (0322) 76-65-89.

Я вірю у майбутнє України, бо не можуть канути у Лету пережиті страждання і болі, пролита за ідею кров, вони розквітнуть високою духовністю, розмаїттям талантів, гідною поставою народу, добром і достатком кожної родини.

ISBN 966-538-091-5